Florentin SMARANDACHE

INDIA MAGICÃ

(note de cãlãtorie)

Editura OFFSETCOLOR
Râmnicu-Vâlcea, 2005

Ilustrație copertă: Taj Mahal

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SMARANDACHE, FLORENTIN
India magică (note de călătorie) / Florentin Smarandache - Râmnicu-Vâlcea
OFFSETCOLOR, 2005

ISBN:973-7743-16-4

Corectura şi grafica: Dan SÎRBU

Tipar executat la Tipografia OFFSETCOLOR, Rm.Vâlcea
Calea lui Traian nr. 47, tel/fax: 0040 250 732522

CUPRINS

Chemarea Indiei

– 19. decembrie 2004

– Hai în India! Lilia țopăie de bucurie.

Drumul până la aeroport e ştrangulat, lângă Los Lunas, de un accident... un truck are cabina turtită, vreo 4-5 maşini de poliție cu becurile semnalând, un elicopter învârtindu-se pe deasupra...

Maşini puzderie, camioane pe 2-3 mile oprite... Începem să ne agităm... Pierdem avionul...

De când cu teroriştii şi controalele astea nebune, trebuie să fii cu două ore înainte de plecare. Ne descalță, îmi scot cureaua, ceasul, scurta şi trecem prin filtru.

★

Aeroportul din L.A. a devenit neîncăpător. Puzderie de lume la zborul spre Hong Kong, înaintea noastră.

Câta balenă de avion! Încap în el 300 de oameni.

★

Avionul spre Seoul plin ochi.

– N-am fost într-o adunătură cu numai din ăştia cu ochii mici! exclamă Lilia.

13 ½ ore de zbor Los Angeles – Seoul, wow! Chelnărițele-s ca nişte păpuşele cu ochi oblici; sunt alese una şi una, parcă-s scoase din cutie. În fond ce-s Stewardesele? Rasa galbenă, scrie în biblie, va stăpâni lumea.

★

Am vederea tulbure, roşie de nesomn.

★

Cutreierăm jumătate de glob, de la est la vest (spre Indii). Încă 9 ore de la Seoul la Delhi. Avionul se umple de negricioşi (Lilia zâmbeşte; că eu nu mă deosebesc de ei...! În Coreea îi făcusem un „*complighionț*” că are nasul mocs ca asiaticii!).

Un matematician român, Adrian Vasiu, din Cluj, s-a căsătorit cu o indiancă şi au o fetiță care vorbeşte engleză şi hindi, dar nu şi română. Înainte de a face rezervarea pentru bilete i-am cerut lui Adrian, acum cercetător la Universitatea din Arizona, informații despre India.

În aeroportul din Seoul, expuse maşini ale companiei DAEWOO care are o filială şi la Craiova.

Trafic infernal în Delhi

În Delhi, ceață, dar călduț. Aici nu e iarnă, iar vara (mai – iunie) e foarte cald.

La aeroport ne-au aşteptat dr. Ajay Kumar Sharma şi fiul său cel mic Shubham.

★

Ah, ce aglomerație pe străzi! Nu respectă benzile. Autobuze, van-uri mici, biciclete, motociclete, ricşe, auto-ricşe claie peste grămadă că mă mir cum nu se accidentează! Şoferii s-au obişnuit cu traficul. Dar eu n-aş putea conduce! Taximetristul pune muzică indiană la radio, ne mai înveselim. Trecem prin oraşul nou, apoi prin cel vechi.

Amețim, ne doare capul de atâta drum... Volanul maşinilor pe dreapta, circulația pe stânga; ca-n Anglia şi Australia.

Tarabe multe, triciclete, homeless-i, cerşetori. Oraşul vechi seamănă cu *medina*: străzi înguste, lume multă (în special bărbați, femeile cică stau acasă).

Ajay ne duce la o nuntă indiană unde întâlnesc profesori de la Universitatea Delhi, dintre care dr. Vinod Tyasi lucrează în Teoria Numerelor. Îmi propune să țin o prelegere.

Localul nupțial are doi străjeri la intrare, cu halebarde ca-n castelele medievale, decor roşu. Femeile în rochii *sari*, bărbații la costume. Mireasa în roşu aprins. Doi-trei copii serveau cafele Cappuccino pe tăvi, iar în altă cameră autoservirea cu bucate indiene.

★

1$ = 43-45 *rupies*

★

Primul templu hindus în care pătrundem: Hanuman Mandir. Ne descălțăm. Shubham cumpără o coroană de trandafiri roşii, înşirați pe ață ca o salbă şi puşi într-un coşuleț micuț, împletit. Ne spălăm cu apă tămăduită, suntem miruiți şi primim nişte bobițe galbene (am crezut că-s de la vreun fruct exotic, când colo erau dulciuri preparate în casă – „mâncarea Domnului” mi s-a spus).



Templul Hanuman Mandir

Băiatul lui Ajay nu mai are numele de familie Sharma, ca şi tatăl său, ci Bhardwaj, luat după religie (Brahma).

Amintiri despre Raj Kapur

Ajay are un apartament dat de guvern. Lucrează ca bibliotecar la Colegiul Shyambe, care ține de Universitatea din Delhi şi scoate revista „Bulletin of Pure and Applied Sciences”. La tomurile de matematică şi fizică am contribuit şi eu cu articole – aşa ne-am cunoscut.

★

În casă are o cățea dalmațiană cu patru căței frumuşei şi jucăuşi (albi cu picățele). Cățeaua „îmbrăcată” într-un cojocel pe spate să nu-i fie frig.

★

Le spun de celebrul Raj Kapur şi filmele indiene savurate în România când eram copil, în Bălceşti-ul meu, „Vagabondul”, „O floare şi doi grădinari”. Încep să cânt, după ureche, versurile în hindi:

Mira juta hai japani
Yah patlun inglishtani
Shar pai lal topi russi
Phir bhi hai hindustani.

Kavita, soția lui Ajay, râde. La televizor un actor, Jaikis Roy, îmi aminteşte acele vremuri.

★

Lakshmi este zeiță hindusă cu opt mâini, călare pe tigru, fiecare mână simbolizând lupta, pacea etc.

★

Kavita îi pune Liliei un *bindi* (bulină roşie între sprâncene, ca la indience).

Femeile poartă şalvari şi fustă peste.



Lilia (cu *bindi* în frunte) şi Kavita

★

Noaptea se auzea un fluierat periodic pe străzi, cică de la gardieni.

Maimuțe şi vaci pe străzi!

Şase inşi într-o ricşă mică. Maimuțe şi vaci pe străzi. Biciclete puzderie printre maşini. Există şi ricşe cu tracțiune... umană! În loc de cal, se înhamă un om, împinge proțapul ca un armăsar.

★

Renu (soțul ei ne schimbă dolarii în rupii şi ne-a rezervat bilete de avion Delhi – Calcutta şi retur), ne-a dat câte o păstaie verde cu bobițe mici înăuntru şi gust de mentă, numită *ilaicha*, pentru împrospătarea mirosului gurii.

Maşinile trec milimetric una pe lângă alta. Ah, bine că nu conduc eu!

La bazarul Chandni Chowic învălmăşeală, îngusteţe, negustori. O coloratură balcanică ai crede! Lilia se interesează de mătase, aur, argint. Numai bărbaţi pe străzi, foarte puţine femei.

Prin Delhi trece fluviul Yamuna. Spălători de profesie, care spală rufele în râu şi le usucă pe iarbă ori pe garduri.

Crematoriul Nigamboth Gihat (în religia hindusă morţii se ard).

Camioane pline ochi cu oameni, stau lipiţi ca peştii. WC deschis pentru sexul masculin: un zid cu despărţituri, formând mici compartimente, unde bărbaţii urinează. Iar pe lângă ei, la câţiva centimetri, trec pietoni, autovehicule, ricşe...!

Am întrebat dacă există WC-uri deschise şi pentru femei. Damele din taxi au început să râdă; femeile n-au aceeaşi poziţie...

Mamă, ce aglomeraţie pe străzi! Bărbaţi legaţi la cap cu fulare şi basmale, parc-ar fi jumătate muieri.

Fortul Roşu

Vizităm Fortul Roşu, construit de Împăratul Shahjahan în 1639-1647, când a decis să mute capitala de la Agra la Delhi.

Marii conducători moguli şi-au avut reşedinţa în Delhi (1763-1858). Aproape două secole a fost India sub ocupaţie britanică (1763-1947).

Fortul, construit din stâncă roşie, marmură, mozaic a fost lăcaşul regilor, împăraţilor.

Reginele aveau un palat aparte (Khas Mahal). Nu lipseau moscheile din fort. Delhi a fost capitala unui regat mare musulman între 1211-1556.

Turcii au introdus islamul şi-au format un sultanat musulman la Delhi, în 1206.



Red Fort , Agra

– Regele indian avea multe regine! mă informează Ajay.

– Fericit om! glumesc eu.



Palatul Khas Mahal

Veverițe prin curtea fortului. Ultimul rege indian a fost Bahadur Shah Zafar. Imperiul Mogul a atins apogeul în timpul Împăratului Akbar. Din secolul al XVI-lea au pătruns europenii: englezii, francezii, portughezii, olandezii.

Sub ocupație britanică, Fortul Roşu a fost parțial demolat.

★

McDonald găseşti şi-aici!

★

Stilul indian: mai ieftin e mai bun (!).

Sikhism

Am intrat în Templul Sikh Guru Dwara. Spre deosebire de cele hinduse şi de moschei, unde doar ne descălțam, aici trebuia să ne scoatem şi şosetele, mergând desculți. Lilia a pus o basma pe cap (aşa era tradiția) şi eu râdeam; spuneam că ar fi bine să poarte şi voal.

Punjab este un stat de câmpie în nordul Indiei, religia lor este *sikhism*. „Sikh" înseamnă învățăcel, iar fondatorul acestei religii a fost Shri Guru Nanak Dev Ji (1469-1538), care a avut o viziune la Sultanpur de-a predica drumul spre iluminare şi zeitate. Unii consideră sikhismul o formă de hinduism respingând însă castele şi idolatria, ca o repurificare. Alți istorici cred că sikhismul este un sincretism între mişcarea *Bhakti* (din hinduism) şi *Sufi* (din Islam).

Bhakti înseamnă devoțiune unei singure zeități, iar Sufi(sm) o formă specială de misticism islamic. În acest caz sikhismul este un paradox religios fiindcă uneşte / împreúnă credințe şi practici religioase opuse; hinduismul şi islamul.

Primul templu Sikh a fost construit la Katarpur. Există cca. 200 astfel de temple şi 22,5 milioane pe glob (în majoritate în India şi America de Nord) de evlavioşi.

Între 1538-1708 au urmat nouă *guru*: Angad Dev Ji, Amar Das Ji, Ram Das Ji, Arjun Dev Ji, Tegh Bahadur Ji, Harkrishan Ji, Har Rai Ji, Hargobind Ji, Goving Singh Ji; al 11-lea e considerat Textul Sfânt al celor zece guru (Shri Guru Granth Sahib Ji). Destui credincioşi Sikh-i consideră că religia

lor este o revelație directă de la zeitate, nefiind derivată de la alte religii. Sikhismul este monoteist.

Statul Punjab a fost fondat de Maharaja Ranjit Singh în 1801.

Scopul aceste religii este de a crea o relație strânsă cu divinul, care nu are formă, ci multe nume (precum musulmanii care cred într-un Allah cu 99 de nume) şi care poate fi cunoscut prin meditație.

Sikhiştii cred în *samsara* (ciclu repetitiv: naştere, viață, moarte), *karma* (totalitatea acțiunilor bune şi rele ale unei persoane, care determină soarta etapei următoare – aş zice eu cumva ca lanțurile Markov în probabilități) şi *reîncarnare*. Toți oamenii sunt egali în fața lui Dumnezeu.

Reht Maryada este codul după care se conduc Sikhiştii şi conține 27 de articole. Simbolul acestora se cheamă *khanda*. Privind portul lor, se aplică regula celor „5K”:

• *kesa* – păr şi barbă lungi, niciodată tăiate:
• *kangah* – pieptene;
• *kacha* – pantaloni scurți;
• *kara* – brățară de metal;
• *kirpan* – pumnal ceremonial.

Bărbații Sikh îşi acoperă capul cu turbane de culori variate. Un turban (*judha*) are forma rectangulară, de 5 m lungime şi aproape 1 yard (0,9144 m) lățime care le înfăşoară părul prea lung. Aceste turbane îi disting din depărtare pe sikhişti de alți credincioşi. În Arizona, după atacul din 11 septembrie 2001, un american a ucis un sikhist confundându-l cu un musulman.

Sikhiştii conservatori pledează pentru şezutul pe podea (pentru egalitate), iar cei liberali (în nordul Americii) doresc folosirea scaunelor şi a meselor în temple.

★

Muzeul de Istorie din Delhi

Muzeul de istorie din Delhi. Despre lupta pentru independență a indienilor sub ocupație britanică.

Răscoala Chour-ilor (1767-1802), Bundela (1842), Răscoala lui Devan Veluthombi, Răscoala Jat-ilor (indieni din Kashmir, Punjab, Rajputana – 1809-1829), Bhil (1818-1831), Birsa Munda (1874-1902), Puşcaşii Bengalezi (1857), Revolta din Meerut (1857), Azimullah (1820-1857), Rani Lakshmi Bai (1835-1858).

Primul război de eliberare al Indiei are loc în 1857. Namadhari Sikhs luptă pentru independență şi protecția vacilor; este spânzurat în 1871. Executarea Kukaşilor în 1872.

Mişcări de emancipare a femeii şi împotriva rigidității castelor.

Scrisoarea de protest a lui Rabindranath Tagore în 1919.

Ghandi, care a trăit mult în Africa de Sud, ia conducerea luptei cu Madanmohan Malviya – el promulgă non-violența şi desobediența față de legile engleze impuse indienilor. În 1930 se pronunță împotriva taxei pe sare, cerută de ocupanți – „Marea-i a noastră, sarea-i a noastră, de ce să plătim taxe?” [*citat din memorie*].

Britanicii reprimau dur orice răscoală, spânzurau copii în public.

Subhas Chandra Bose fondează Armata Națională Indiană, care în 1944-1945 se războieşte cu ocupanții.

Anglia, slăbită de Hitler în cel de-al doilea Război Mondial, nu poate contracara rezistența indienilor.

La 15 august 1947 India devine independentă. Primul ministru, Jawaharlal Nehru (1889-1964), instaurează Constituția (1950), federalizează țara pe baze lingvistice şi adoptă o politică externă de nealiniere.

★

Un restaurant italian în Delhi!

Am văzut un grup de fete în costume şcolare *grena* la muzeu, cu profesoara lor.

★

În privința religiilor, ca cercetător ştiințific, aş pleda pentru *pantheism*, introdus de J. Toland (1705). Dumnezeul nu este o personalitate, o ființă, ci totalitatea legilor şi forțelor naturii. Cum grăit-a Baruch Spinoza (1632-1677): *Deus, sive Natura* (Dumnezeu, sau Natura).

★

Na = nu; *tiik he* = da.

★

Când răspund „da”, vânzătorii dau uşor din cap de la stânga la dreapta (ceea ce pentru noi înseamnă „nu”).

★

Băieții *punjabi* poartă o miniatură de turban cu un fel de coc în frunte. Limba *punjab* e apropiată de hindi. La canalul 39 urmăresc ştirile, iar pe 4 muzică indiană.

★

Am descoperit un restaurant italian: *Fetuccine à la funghi*.

★

Namesteye = bună ziua.

★

O casă cu 3 camere în Old Delhi costă în jur de 40.000 $ şi e plătită în 10 ani.

★

Puri = pâine mică, umflată, ca o gogoaşă.

★

Fructul *guava* se mănâncă tăiat în patru şi cu sare pe el.

★

Raberk = un fel de brânză dulce, se mănâncă cu linguri plate de lemn.

Sosirea în Calcutta

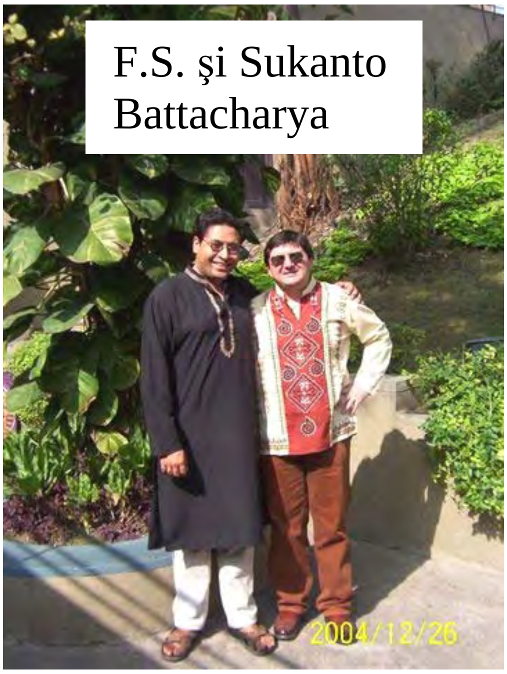
Cu liniile aeriene indiene nu mersesem! Dar, în aeroportul din Delhi, din cauza ceții permanente, zborul 264 spre Calcutta are întârziere 2 h şi 45 min. Sukanto mă aşteaptă ore în şir la avion...

Stewardesele au bluze negre şi fuste roşii (sau verzi) cu floricele. Fiecare companie are costumul ei. Deşi sunt numai două ore de zbor, primim mâncare (*dinner*).

Numele vechi al oraşului Calcutta este Kolkata, scris peste tot.

Sukanto Bhattacharya s-a născut în Calcutta, şi-a luat masteratul la Universitatea Jadavpur şi doctoratul în Australia la Bond University, folosind şi logica neutrosofică plus Teoria Dezert-Smarandache în teza sa de doctorat. Acum *alma mater* a sa ne invită să conferențiem.

Sukanto şi-a găsit repede *job* la Universitatea *Deakin* din Melbourne, iar din luna mai a anului viitor va fi director la Universitatea Alaska Pacific din Anchorage, deci un alt pas mare peste ocean. Viitorul este al lui.



F.S. şi Sukanto Battacharya

Între timp s-a căsătorit cu Sree şi, cum eu îi uit fetei prenumele, îmi spune să-i zic *Three* (trei).

S-au cunoscut pe Internet, la *chat*, iar el i-a propus căsătoria fără să o vadă.

Ea făcea un doctorat în microbiologie la New York; de când cu terorismul şi bioterorismul ăsta, microbiologii se caută în America.

Ne-au aşteptat la aeroport cu două coşulețe de trandafiri roşii.


Lilia şi Sreepurna

Universitatea Jadavpur ne-a cazat la Institutul de Cultură Ramakrishna (din Golpark), frumos, cu o grădină interioară plină de flori ca-n paradis.

Dormitul şi mâncarea gratuite pentru cinci zile cât stăm în capitala bengaleză.

Limba bengali şi scrierea sunt diferite de hindi, dar toți vorbesc hindi pentru a se înțelege. Engleza a căzut pe locul doi.

În Bangladesh, țara vecină din est, se vorbeşte tot bengaleza, dar cu alt accent şi sunt musulmani, de aceea s-au şi desprins de India, în vreme ce statul Bengal, rămas în federație, este în majoritate hindus.

Analog, Pakistanul, în vest, s-a desprins de India tot datorită religiei, dar provincia Kashmir deşi cu populație predominant musulmană, a fost atribuită de britanici Indiei, iar Pakistanul o vrea înapoi, prilej de discordie între cele două țări

şi de acte teroriste din partea musulmanilor contra Indiei (au pus bombe la Parlamentul din Delhi).

Partidul Comunist Bengalez este la Putere!

Reclame în engleză şi bengaleză. Puzderie de taxiuri galbene pe străzi, ca răgăciile.

Toată lumea vinde şi toată lumea cumpără. Tarabe una după alta. Comercianți desculți. O piață de legume. Mizerie mare. Sukanto ne sfătuieşte să nu cumpărăm alimente; mâncăm doar la Institutul Ramakrishna ori în restaurante de calitate. Din cauza sanitației reduse şi a climei umede bântuie hepatita. Localnicii sunt mai imuni decât noi la microbii de aici.

★

Pe strada Ekdalia Lilia încearcă să-şi cumpere un *sari*, plus baticuri.

★

Surprinzător, pe garduri şi case vedem simbolul Partidului Comunist Bengalez, secera şi ciocanul, plus portretele lui Lenin, Stalin, Marx şi Engels. Credeam că e pe cale de dispariție...

Există două state comuniste în India: Bengal şi Kerala. Oamenii se tem să vorbească împotrivă.

★

Vizităm templul hindus Shri Radha Krishna, construit în 1970 de una dintre cele mai bogate familii indiene în afaceri: Shri Krishna Kumar Birla.

Krishna este zeul dragostei. Templu din piatră, sculpturi de marmură, picturi, fresce.

★

În medie, o familie indiană face doi copii, a scăzut numărul, s-au mai aşezat.

★

Iată-mă şi la tropice! Ne ducem într-un parc înfrunzit, unii făceau baie, femeile spălau rufe. Întreb cum se numeşte lacul.

– N-are nici un nume! primesc răspuns.

★

Tramvai fără geamuri (ca-n Melbourne), din cauza căldurii.

★

Susanta, tatăl lui Sukanto, este patronul unei fabrici chimice din Kolkata.

★

Reformele sociale au fost introduse în India de Ram Mohan, Keshab Chandra, Vidyasagar, iar purtători ai ştiinței moderne: J.C. Bose (care a făcut experiențe cu microunde), P.C. Ray, S.N. Bose, M.N. Saha, P.C. Mahalanobis.

★

Kolkata este considerată capitala culturală (în muzică, literatură, artă, ştiință). Epoca de aur a oraşului s-a desfăşurat între 1856-1861. Foametea bengaleză din 1943 a generat agitații spontane şi răscoale în 1945-1946.

★

Un butic mic, o dugheană, are portar la intrare! Mă miram: oare ce păzeşte ăsta?

★

La toalete n-au hârtie igienică, doar robinete cu apă...

★

În *urdu*, limbă care se vorbeşte în Pakistan, dar şi-n India, cu structură gramaticală asemănătoare cu hindi, dar multe cuvinte persane şi arabe, plus scriere arabă (mulțumesc se zice *shukria*, iar rugăciune na*maz)*...

Ajay, deşi hindus, studiase la o universitate musulmană din nordul țării şi acolo învățase urdu.

Vânturi musonice pe-aici: iarna bat dinspre uscat spre ocean, iar vara dinspre ocean spre uscat.

Conferință la Universitatea "Jadavpur"

La Universitatea Jadavpur am lăsat 12 cărți de-ale mele. Pe 22 octombrie am ținut o comunicare de-o oră despre logica neutrosfică şi Teoria Dezert-Smarandache, iar Sukanto Bhattacharya a prezentat aplicațiile lor în business, finanțe şi economie. Au asistat peste 100 de studenți, iar dintre profesori am discutat cu Gautam Bandyopadhyay şi Amitava Gosh din cadrul Institutului De Business Management. Gautam lucrează în *rough sets* [mulțimi brute].



Florentin Smarandache într-o conferință

Am început prin: *„India este o țară magică pe care mi-am dorit de mult s-o văd...”* şi asta a plăcut studenților, am

simțit după murmurul lor.

Întreaga prezentare a fost filmată şi va fi pusă în site-ul Universității. Sukanto a zis că va fi anunțată la Televiziunea Națională.

– Mamă, exclam, să ne vadă un miliard de oameni!

– Că doar n-au să se uite toți la televizor.

Universitatea Jadavpur este renumită în inginerie şi marketing. Mulți specialişti pregătiți, în special la Indian Institute of Technology, lucrează prin America în Sillicon Valley ca specialişti în computere. Exportul de creiere din lumea a treia către Occident...

★

Oraşul Madras din statul Tamil Nadu, unde predă dr. W. B. Vasantha Kandasamy – colaboratoarea mea la structuri algebrice Smarandache, plus neutrosofice - are trei anotimpuri: cald, mai cald, şi încă mai cald!

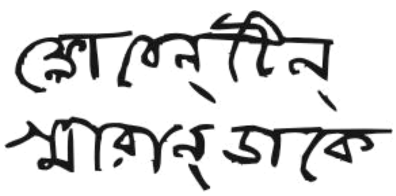
Denumirea lui a fost recent schimbată în Chennay.



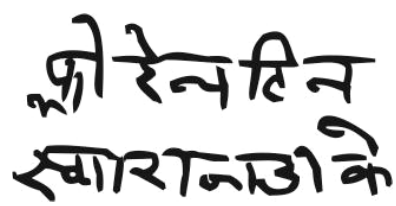
prof. univ. dr.
W.B.Vasantha Kandasamy

350 de limbi,
300 de triburi,
2.000 de dialecte!

„Florentin Smarandache” în bengaleză:



şi în hindi:



Există două scrieri majore în India: *DRAVIDIAN* (în sud) şi *DEVNAGRI* (în nord). *Devnagri* provine din *sanscrită*, Devnagar este o localitate mitologică în nordul Indiei. Se vorbesc 350 de limbi principale şi sunt tot atâtea scrieri diferite.

Limbile indiene din nord s-au format din *sanscrita* folosită la curțile regale, dar şi din vorbirea populară (*pali*, *prakrit*). de exemplu bengaleza s-a format din pali. În total sunt vreo 2000 de dialecte.

Documentate, sunt cca. 300 de triburi, dar mai sunt triburi prin păduri care nu vor să se amestece cu lumea modernă.

★

În limba hindi substantivele au trei genuri: masculin, feminin, neutru, dar unele-s bizare. De pildă: maşina mergând e de gen feminin, în vreme ce maşina stând e de genul masculin.

★

„*Sukanto*” înseamnă *care arată bine* (kanto = care arată; şu = bine), în vreme ce soția sa, „*Sreepurna*” înseamnă *plină de dulceață* (sree = dulceață; purna = plină) dar şi zeița înțelepciunii, încât Sukanto exclamă că s-a căsătorit cu o zână.

★

Am expediat opt vederi, 5 rupii în India şi 15 rupii în străinătate: dr. Vasantha (în Madras), mama, Dan Lupescu, Mircea Monu, Eugen Evu, Jean Dezert, Albena Tchamova, Homer Tilton.

Am scăpat de tsunami!

Pe 26 decembrie cutremure în Indonezia de 8,4° Richter şi-n Madras de 6,2° Richter. Au murit peste 3.500 în India,

plaja Marina, a doua ca lungime din lume, a fost măturată de valuri înalte de 50 metri. 100 de turişti străini decedaţi. Şi eu tocmai voiam să merg în Madras! Noroc că ni s-a ivit şansa cu Kolkata, am fi fost acum pe fundul Oceanului Indian duşi de uriaşul *tsunami*... 150.000 de dispăruţi în zonă: Indonezia, India, Sri Lanka, Malaezia, Somalia, Tailanda...

★

M.P. Birla Planetarium prezintă zilnic la 13^{30} un film de o jumătate de oră în engleză, restul rulărilor este în limba bengaleză. Despre constelaţii, apoi Sistemul Solar. Dacă planetele Mercur şi Venus n-au sateliţi, celelalte planete împreună au 100 de sateliţi. Saturn este de 740 de ori mai mare decât Terra.

★

Catedrala Catolică St.Paul, lângă Planetarium, se-naltă albă, măreaţă, cu turle săgeată spre cer.

80% sunt hinduşi, 15% musulmani, iar 5% creştini, evrei, bahai, etc.

★

Locuitorii Calcuttei, cosmopoliţi, au nevoie de un motiv pentru celebrare. Ei sărbătoresc Crăciunul (deşi puţini sunt creştini), Ramadamul (deşi trăieşte o comunitate musulmană mică în oraş), plus festivităţile hinduse (în octombrie).

Pe 25 decembrie strada centrală era împodobită cu lumini, pomi de iarnă, Moşi Crăciuni în costume roşii şi puzderie de oameni ca furnicile pe trotuare, n-aveai loc să te mişti.

Tatăl lui Sukanto, pe care al doilea Război Mondial l-a prins la Londra, sub bombe germane, ne-a invitat la restaurantul Peter Cat, preferatul familiei lor, unde ne-au servit mâncare bengaleză (hobby-ul meu să gust bucate culinare din

țările prin care trec): kebap indian (*tandoori*) şi ceva dulce (*rassogolla*).

★

Evenimentele curg avalanşă că nu mă pot abține cu notatul.

Fără centură, la intersecții şoferii opresc motorul.

★

Patru consulate americane în India, la Delhi, Bombay, Madras şi Calcutta.

În 2003, terorişti islamici antrenați în Bangladesh, au atacat Consulatul American din Calcutta. Şapte polițişti indieni au murit, dar nici un american.

★

Am telefonat în Madras. Familia Profesoarei Vasantha Kandasamy e ok după tsunami.

Proiecție video în relief!

Sukanto şi Sreepurna mă determină să cumpăr două cămăşi bengaleze *Kantha* (cu floricele de-ale lor la deschizătura gâtului, de se poartă peste pantaloni, lungă până la genunchi, ca un sac tras pe cap).




Florentin Smarandache – hindusul

★

Târguim în complexul *Swabhumi* (swa = a sa, bhumi = casă).

★

Intrăm într-un teatru 3D. O reprezentație video de 15 minute.

Ni se dau ochelari speciali pentru a vedea în relief. Animalele parcă ieşeau din ecran şi se apropiau de noi, că ne-nfioram.

★

Expoziție de pictură Mamata Banerjee. Stil modern-naiv, culori speciale. Mamata activează şi-n parlamentul bengalez şi-n plus este autoarea a 18 cărți politice în engleză şi bengali.

★

Dineu la Restaurantul Dakhsini – bucătărie din sudul Indiei. Pâinea (*dosa*)e făcută din orez şi linte, lungă şi umplută cu vegetale. Într-o familie din Tamil Nadu sau Kerala, o pâine poate ajunge la 3 metri lungime. Budinca de orez (*idlis*) e pusă pe o frunză de banană aşezată pe un platou. Întreb dacă se mănâncă şi frunza. Sukanto şi Sreepurna se prăpădesc de râs. Desert: *rawakesri, dahi* (iaurt), *bada* (un fel de *pancake*).

★

Bâlciul industrial. Expoziții din Bangladesh, Pakistan, China, Iran, Turcia şi desigur India. Sculpturi în marmură şi piatră (onix).

În bengaleză „mulțumesc” se zice *dhorya baad*, asemănător cu hindi. Atâta lucru le adresez şi eu soților Bhattacharya pentru enormul ajutor în Calcutta.

Indienii vor fi mai mulți decât chinezii!

Primul ministru, Manmohan Singh, a propus în Parlament ca India să obțină drept de VETO în cadrul Națiunilor Unite – alături de SUA, Rusia, Anglia, Franța şi China (scrie în „The Tribune" din 22 decembrie, pe prima pagină).

Se prevede ca în anul 2010 populația Indiei, actualmente de 1,1 miliarde de locuitori, să depăşească pe cea a Chinei (1,3 miliarde), deoarece în China o familie nu are voie să aibă mai mult de un copil, în vreme ce-n India nu-i nici o restricție. Densitatea populației este de 2-3 ori mai mare în India, al cărei teritoriu este de aproximativ 3 ori mai mic decât al Chinei.

Circa 50% din populația Indiei vorbeşte hindi, deci peste o jumătate de miliard.

26 de state are federația, Delhi, capitala, este dominion independent.

În fiecare stat se învață la şcoală limba statului, hindi şi engleză – la fel se înțeleg şi locuitorii între ei. Toți vorbesc hindi, mai bine sau mai rău, dar nu toți vorbesc engleza (numai cei educați). Pe stradă vânzătorii înțeleg prețurile în engleză, te poți tocmi cu ei: *hundred, two hundred*... Pentru cei care nu ştiu deloc engleză scriem prețurile pe-o hârtie.

România - Hagi!

Sukanto îmi dăduse cartea sa de vizită cu telefoanele de la reşedință şi mobil pentru a-l suna în caz de urgență.

★

La Institutul Ramakrishna ne serveau ceai de două ori pe zi, între mese: ne trezeau dimineața la 06^{30} şi după amiaza la 16^{30}.

★

Mircea Monu mi-a dedicat şi-o „poezea, care sună cam aşa”, á propòs de Calcutta („Călcata” pe englezeşte):

„Călcat-a Florentin, că-l duse ruta,
Taman în India, chiar în Calcutta,
Oraş din delta fluviului Gange,
Unde, după unii, se ţinu de... „goange”

Dar, de fapt, el ţinu, la tropice,
Conferinţe... neutrosofice!!!”

★

Mulţi cetăţeni umblă desculţi prin oraş. Pe strada Rash Behari cumpăr o sticlă îmbuteliată de apă. Vânzătorul zâmbeşte că am un „accent simpatic”.

– De unde eşti? întreabă.
– Din România.
– Hagi, râde el.

Până mai ieri străinii asociau ţara noastră cu Nadia.

★

„Fericirea pe care o dai te face mai fericit decât fericirea pe care o primeşti.” (Sree Ma)

★

Pe bancnotele indiene figura lui Mahatma Ghandi, părintele naţiunii.

★

Locuri de rugat pe trotuare, un fel de troiţe mici, cu lumânări aprinse şi statueta ori icoana zeiţei hinduse Lakshmi. Câte un trecător se mai opreşte şi se roagă cu mâinile strânse la piept.

★

Murdărie pe străzi, inşi dormind pe cartoane. E destul de cald şi „iarna” în Kolkata (oficialitățile au renunțat la denumirea englezească a oraşului de „Calcutta”, revenind la numele băştinaş).

O pasarelă ne duce la gară. Trenuri pline puhoi, călători pe scări (se mai întâmplă accidente când mai cade câte unul...), iar în vagoane sumedenie de mânere pe tavan de care se țin cu mâinile oamenii ca stridiile.

Îmbrăcat în haine indiene!

Am cumpărat un ziar „Hindustan Times” şi-o revistă „India today”; pe lângă periodicele în limbi locale, care-s total diferite, nefolosind nici un alfabet comun (de pildă, în Uniunea Sovietică se folosea doar scrierea chirilică, excepție pentru republicile Georgia si Armenia), apar publicații şi în engleză, distribuite prin toată India.

★

Femeile poartă cercel în nara stângă. Mirosuri exotice...

M-am îmbrăcat bengalez, totul cumpărat din Kolkata: cu pantofi portocalii, cămaşă galbenă cu floricele la rever, pantaloni culoarea oului de rață. Arăt ca scos din cutie.



F.S. îmbrăcat în tradiționalele cămăşi indiene

– Parc-ai fi Lituța! se enervează Lilia. Să nu vii lângă mine că mă faci de râs!

– Bă, da’ cine e Lituța? fac eu pe nepriceputul...

★

Ce nebunie e cu traficul ăsta! N-am mai văzut atâta dezordine, nici în China nu era astfel! Autobuzele n-au geamuri la ferestre (din cauza căldurii toride şi umezelii, mai ales vara), parc-ar fi din altă epocă!

★

Călugării hinduşi poartă o robă lungă (*gorcea*), de culoarea şofranului. Zece călugări pot forma o mânăstire.

Muzeul de Istorie din Kolkata

Muzeul de Istorie din Kolkata, înființat în 1814. Statui din sec. II î.C. Pomul dorințelor. Există şi aşa ceva; frumos, poetic.

În India nu se mumificau, ci se ardeau, morții, iar cenuşa păstrată. Hinduismul nu este doar o religie, ci şi un mod de viață. principiile morale şi naturale ale unei persoane (*dharma*), însumând ordinea şi legea cosmică.

Este o evoluție a credințelor vechi (*sanatán dharma*).

Statui negre din granit. Cel mai important templu budhist din lume, construit de Angkor Vat, dăinuie în Cambodgia. Cenuşa sfinților budhişti era depusă în *stupa*, memorial de forma unui dom.

Dacă vrei poți să cumperi duplicatul oricărei statui din muzeu, plăteşti şi-ți vine prin poştă. Muzeul, prin dimensiune şi valoare, este comparat cu Louvre-ul. O expoziție de artă (sec. XIX-XX). Iată şi o carte de acum 3.500 de ani...! „*Khiradanama-i-Sikandri*”, de Jami (1538 î.C.).

Statuia Reginei Victoria a Marii Britanii, o încăpere cu fosile.

Palatul Victoria

Palatul Victoria, construit la sfârşitul sec. al XIX-lea de către englezi. De la intrare ne întâmpină statuia impunătoare a lui Edward al VII-lea, *Rex Imperator* (1901-1910), fiul Reginei Victoria şi-al Lordului Albert din Saxe-Cobourg.Guvernator al Indiei pe vremea aceea era Lordul Curzon.

★



Palatul Victoria, Calcutta

[Mă dureau picioarele, să mor, de atâta colindat toată ziulica, din muzeu în muzeu, din templu-n templu...] Palatul e asemănat cu Taj Mahal-ul. Regina Victoria (1819-1901) care a domnit mult, între 1837-1901. A fost încoronată de către omul de stat britanic Disraeli, împărătească a Indiilor în anul 1876.

Perioada „victoriană” a constituit apogeul imperialismului britanic, după care a început să decadă, pierzând colonie după colonie, ultima posesiune fiind Hong Kong-ul, cedată Chinei în 1997.

Expoziție de tablouri (Thomas Daniell, William Daniell etc.).

Multe lupte între francezi şi englezi s-au dat pentru India. Mă-ntreb dacă ar fi câştigat francezii, cum ar fi arătat India astăzi?

Există un orăşel Chandernagor, la şase ore de Kolkata, în acelaşi stat (Bengalul de Vest), pe râul Hooghly, cu peste ½

milion de locuitori care mai vorbesc franceză şi învață în şcoală franceza. Fostă colonie franceză şi-a obținut independența în 1951.

Analog, teritoriile Pondichéry, Mahé, Kārikāe şi Yanaon cedate în 1952-1956 Indiei.

Portughezii au posedat şi ei mici colonii: Goa, Damān şi Diu, cu peste un milion de locuitori şi 3.813 km^2, înglobate Indiei independente în 1961. Portughezii au evitat conflicte cu englezii şi francezii pentru teritoriul indian.

Şi olandezii avuseseră colonii indiene.

Grădina Botanică

La Grădina Botanică trecem cu taxiul peste fluviul Gange, cel mai lung din India (3.090 km), care izvorăşte din Munții Himalaya şi se varsă printr-o vastă deltă în Golful Bengal. Foarte lat, e navigat de vapoare. Plătim taxă de pod: 10 rupii.

Lacul Sadiri e acoperit cu frunze şi linte, de nu se vede apa deloc, parcă un pictor a dat cu pensula şi a lăsat dâre murdare.



F.S. cu nuferii, la Grădina Botanică

Un arbore parc-ar fi o împletitură de mai mulți arbori, Marele Banyan (Ficus bengalensis L. – fam. Moraceae), un

copac cât o sută! Crengile s-au legat de pământ şi-au format o... pădure! Are peste 250 de ani şi se întinde pe o arie de 15 acri (6,07 Ha = 6.070 m^2).

Aşa ceva n-am mai văzut în peregrinările mele. Tulpina principală a fost tăiată în 1925. Copacul creşte, parcă, de sus în jos. Lăstarii se lungesc şi se înfig în sol formând rădăcini. Ca un om care şade-n multe mâini.



F. S. la Grădina Botanică

De la grădină am purces pe jos, prin mahala. Pe ziduri, vopsite, iar secera şi ciocanul, plus portretele lui Marx, Engels, Lenin, Stalin.

Canalizări deschise, murdărie. Spitalul de tuberculoşi.

Mergem pe strada Andul: gălăgie, animale. Un circar cu un urs ținut în lanț care se urcă în spatele unui copil.

Trecem pe lângă un câmp militar. Autobuze cu flori, ce minunat!

★

Târguim în Piața Gariahat.

★

Sportul național în India este *cricket*, introdus de

britanici, nu fotbalul ca-n Europa şi America Latină. Stadion pentru curse de cai.

Fortul William.

★

City Hall – muzeu construit în 1814 privind istoria Indiei.

„Ăsta e un Mirzafar!”

Kolkata, cu peste zece milioane de locuitori, a fost capitala Indiei sub ocupație engleză de la 1772 până în 1912, când New Delhi devine capitală federală.

În sec. XVIII Compania Engleză a Indiilor Orientale şi Compania Franceză a Indiilor (Dupleix) pătrund în zona bengaleză.

Bătălia de la Plassey din 1756 a dat câştig de cauză englezilor. De fapt francezii câştigaseră bătălia, aliați cu musulmanii, împotriva englezilor aliați cu hinduşii, însă un indian trădător din tabăra franceză, „Mirzafar”, n-a mai atacat cu flancul său deoarece englezii îi promiseseră că-l vor instaura pe el rege după luptă în locul lui Siraj-ud-Damla. Bineînțeles că nu l-au pus rege, ba chiar l-au omorât, iar Mirzafar a rămas în vorbirea populară bengaleză ca un laş, trădător, om de nimic: *„Ăsta e un Mirzafar!”*

Mir Qasim, succesorul lui Siraj e învins de englezi la Buxar în 1763.

Renaşterea bengaleză s-a produs între 1856-1930. Luptătorii bengalezi pentru independență, între 1857-1947, erau executați de către britanici – conform documentelor prezentate în muzeu.

Când doi se ceartă (Anglia şi Germania în cel de-al doilea Război Mondial), al treilea câştigă (India şi alte colonii engleze, care s-au eliberat). Puterile Axei (Germania, Italia,

Japonia şi sateliții lor) au implicat destrămarea Imperiului Britanic.

Vizionăm un film despre obținerea independenței indienilor, pe ecran oval, de jur-împrejurul unei camere unde stăm în picioare. [Aşa cum mai văzusem la Marele Zid, în China.]

Curios că-n 1920 se înființase un partid comunist în India.

Ghandi conduce mişcarea de *necooperare* cu ocupantul britanic, din 1920 şi de ignorare a legilor sale, care duce, împreună cu alți factori conjuncturali externi, la independența Indiei pe data de 15 august 1947.

Am ascultat un cântec compus şi cântat (vocea originală) de către Rabindranath Tagore (1861-1941), laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1913. Bustul său se găseşte şi în Muzeul Nobel din Stockholm, unde am fost în vara lui 2004.

Kolkata, centrul cultural, economic, industrial depăşind uneori Delhi, a dat lumii cinci laureați ai Premiului Nobel:

- Ronald Ross, 1902, în medicină, pentru inventarea vaccinului contra malariei;
- Rabindranath Tagore, prezentat mai sus;
- C.V. Raman (1888-1970), în fizică, descoperitorul Efectului Raman privind difuziunea luminii în medii transparente;
- Măicuța Tereza, 1979, pentru pace, fiindcă a propagat, ca misionară, creştinismul în India.
- Amartya Sen, 1998, în economie.

★

Tatăl lui Sukanto ne-a servit cu bere bengaleză *kalyani* şi dulciuri *mouri*, *saunf* după care salivez numai gândindu-mă.

★

Multe oraşe indiene n-au semne de circulație în engleză, doar în limbi locale. Greu te descurci ca şofer.

★

Am trecut pe lângă Colegiul Catolic St.Xavier, unde studiase Sukanto.

★

– Deşi au supt după colonia lor, generând revolte ale locuitorilor din India, britanicii totuşi au împins țara înainte prin introducerea tehnologiei – a îndrugat tatăl lui Sukanto.

Muzeul şi Templul Ramakrishna

A doua zi Sukanto ne-a trimis maşina şi şoferul tatălui său, Ranjit îl chema, să ne ducă într-un mic orăşel, Howra, unde se află Muzeul şi Templul Ramakrishna.

Pe lângă descălțat, nu aveam voie să vorbim în templu.

Bagavan Sri Ramakrishna (1836-1886) a fost un brahman care a atras mulți discipoli. Brahmanii sunt membrii ai castei sacerdote, prima dintre castele hinduse.

El a lansat mişcarea Ramakrishna. S-a născut în satul Dakshineswar (azi încorporat în Kolkata) şi-a plecat la oraş, în Kolkata, unde construieşte Templul Kali, după instrucțiuni divine. Aici are multe revelații, experiențe supranaturale, viziuni.

Muzeul este în formă de floare de lotus şi prezintă momente sacre din viața sa, precum şi din viața Măicuței Sfinte Sri Sarada Devi (1853-1920), succesoarea lui directă şi soție. şi a călugărului Swami Vivekananda (1863-1902), arhitectul muzeului.

Etimologic, cuvântul „*mouseion*” – loc de contemplare.

Martorul tăcut al realizărilor lui Ramakrishna este terenul numit Panchavati. Maestrul însuşi a plantat cinci pomi sfinți: *Ashvattha, Bilva, Vata, Ashoka* şi *Amalaki* (sau *Dhatri*) pentru a forma un nou Panchavati.

Pe partea exterioară a muzeului sunt picturi murale, basoreliefuri înfățişând scene din contemporaneitatea lui Sri Ramakrishna în Kolkata şi viața rurală bengaleză.



Zeitate hindusă

Discipoli ai lui Ramakrishna: *Swami Brahmananda* (1863-1911) care are şi un templu, *Sora Nivedita* (1866-1930), *Swami Ramakrishnananda* (1863-1911), *Swami Premananda* (1861-1918), *Swami Adbhutananda* (?-1920), *Sora Bull* (1850-1911), *Swami Shivananda* (1854-1934), *Swami Subodhananda* (1867-1932), *Swami Saradananda* (1865-1927), *Swami Niranjananda* (1862-1904), *Swami Advaitananda* (1828-1909), *Swami Akhandananda* (1864-1937), *Swami Vijnanananda* (1868-1938), *Swami Suddhananda* (1872-1938), *Swami Virajananda* (1873-1951), *Swami Trigunatitananda* (1865-1915), *Swami Abhedananda* (1866-1939), *Swami Saradananda* (1865-1927), *Swami Turiyananda* (1863-1922) etc.

Swami este titlu de respect pentru predicatorii religiei hinduse, dar mai înseamnă şi om învățat, autoritate. Călugării hinduşi poartă acest apelativ.

Chiar şi scriitorul francez Romain Rolland, lansatorul literar al lui Panait Istrati, a relatat despre *vedanta*, filozofie hindusă monistică bazată pe cele patru cărți sfinte vechi, cunoscute sub numele de *veda*.

Monument dedicat călugărilor hinduşi (*samadi Pitha*).

Templul soției lui Ramakrishna este acoperit cu bambus. Născută la 22 decembrie 1853, în Jayrambati, Măicuța Sfântă Sri Sarada Devi s-a căsătorit la vârsta de 5 ani cu maestrul. Până-n sec. XIX, fetele indiene se măritau sub vârsta de 9 ani, cu bărbați mult mai vârstnici; rămâneau văduve şi nu aveau voie să se recăsătorească; în timpul renaşterii bengaleze li s-a permis dreptul la recăsătorie, fiindcă erau prea multe văduve.

Swami Vivekananda a predicat *vedanta* şi în Parlamentul Religiilor din cadrul Institutului de Artă din Chicago în 1893. El a scris şi o carte ciudată: „Cultura Castelor şi Socialismul", care se vindea la librăria din curte. Am cumpărat două cărți de el, totuşi: „*Essentials of Hinduism*" şi „*Buddha and his message*".

Monismul este o doctrină care susține că există o singură substanță sau principiu la baza oricui şi la orice, iar *Nirvana* este starea de contopire a sufletului individual cu spiritul suprem, prin strigarea dorințelor şi plăcerilor şi atingerea binecuvântării divine.

Iată un astfel de poem liric, ilustrând devotarea primară de la privirea fixă şi uitarea de sine până la unirea ultimă cu Dumnezeul:

„Am plantat un răsad la uşa mea
Şi lăstarii s-au înălțat până-n rai;
Iasomia a-nflorit, a-nflorit
Când am smuls petalele,
Mugurii au apărut în abundență;
Eu am țesut îmbrăcămintea unei flori
Cu firele minții

Şi am dedicat-o lui Vitthal,
Lordul zeiței Rakhumai.”
[Jnaneswar (1257-1296), brahman]

★

Yoga are patru forme: *Bhaki*, *Karma*, *Raja* şi *Jnana*.

★

Mulți tineri educați vor să emigreze, în special în America, fie Canada, Australia sau Anglia (zonele anglofone) pentru afirmare.

★

Pe străzi, multe camioane *Tata* ale unei firme indiene.

★

Gita este biblia hinduismului.

★

Robele călugărilor sunt de culoare portocalie.

★

O inscripție în curtea Complexului Religios Ramakrishna:

„Atenție la hoți!” [*Be aware of thieves!*]

★

Vaci cu cocoaşă groasă, ca la cămilă, cum n-am mai văzut.

Literatura bengaleză

Limba bengaleză (*bangla basha*) este vorbită de 200 milioane de locuitori în statele indiene Bengalul de Vest,

Tripura dar şi-n Bangladesh şi s-a format în anul 1000 d.C. Literatura a început cu versuri religioase buddhiste (*charyapada*). Câțiva scriitori clasici bengalezi:

- *Ishwarchandra Vidyasagar* (1820-1891), prozator şi autor de manuale şcolare:
- *Bankim Chandra Chattopadhyay* (1838-1894), a compus cântecul național „*Vande Mataram*”;
- *Michael Madhusadan Datta* (1824-1873) a fost un mare poet bengalez care a introdus o nouă formă lirică: *amritakshar chanda*;
- celebrul *Rabindranath Tagore* (1861-1941), autor de romane, nuvele, drame, poeme şi mai ales cțntece compuse de el, numite *Rabindrasangeet* şi autor al Imnului Național Indian „*Jana Gana Mana*”. Culegerea de poeme „*Gitanjali*”, tradusă în engleză, i-aduce Premiul Nobel pentru Literatură în 1913:
- *Sarat Chandra Chattopadhyay* (1876-1938), a scris romane care au fost puse în scenă de Studiourile de Film din India.

Poeți renumiți:

- *Sukumar Ray* (1887-1923), creator al personajului pentru copii *Pagla Dasu*;
- *Jibanananda Das* (1899-1954), care introduce versul liber;
- *Kazi Nazrul Islam* (cca. 1900-1976), denumit şi *poet rebel*.

Fascinanta mitologie hindusă

Citesc din *Neria Herish Hebbar*, fascinanta mitologie hindusă. Din perioada vedică, tatăl tuturor zeilor şi-al umanității a fost *Deva* (*Prajapati*), înlocuit apoi de mulți zei, cei mai importanți fiind:

- *Indra* – zeul războiului, înfățişat în şaroită, cu trăznetul în mână;
- *Varuna* – zeul respectării legilor naturii şi-al ordinii cosmice (*Rta*);
- *Mitra* – zeul jurămintelor şi convenientelor sociale; acesta face parte din pantheonul zoroastrian (numit şi mazdeism); zoroastrianismul este fondat în sec. VIII-VII î.C. de către Zoroaster (sau Zarathustra) în Persia, înaintea convertirii la islam, iar principiile sale (*avesta*) conchid lupta continuă dintre spiritul binelui (*Ormazd*) şi-al răului (*Ahriman*), învingând desigur binele şi-n viața de după moarte (mie, însă, mi-aduce aminte de cartea lui Nitzsche *„Aşa grăit-a Zarathustra*” privind voința celui mai puternic, dar şi de filmul *„Zorro*” – cu Alain Delon).
- *Surya* – zeul soarelui, cu multe forme şi nume: Savitur, Pushan, Visnhnu;
- *Agni* – zeul focului, intermediar între oameni şi zei;
- *Soma* – zeul lunii;
- *Rudra* – zeul din munți;
- *Yama* – zeul morții.

Iar ca zeițe:

- *Prthoi* – zeița pământului;
- *Aditi* – mama zeilor;
- *Ushas* – zeița răsăritului;
- *Ratri* – spiritul nopții;
- *Aranyani* – zeița pădurii;
- *Kama* – zeița iubirii.

★

Religia hindusă a evoluat ulterior, hinduşii crezând într-un Zeu Universal, conform filozofiei vedice referitoare la Sufletul Lumii. Puterea acestui zeu se manifestă în tot ceea ce ne înconjoară: ființe sau obiecte.

Este venerată de către evlavioşi trinitatea divină: *Brahma, Vishnu,* şi *Shiva*.

Brahma este creatorul universului şi şeful trinităţii.

Vishnu este protectorul şi conservatorul umanităţii; soţia lui, Lakshmi, stă în dreapta sa; el călătoreşte pe marele vultur (*Garuda*) şi locuieşte în paradisul cel mai înalt (*Vaikunta*); restaurează, când simte un dezechilibru. ordinea şi bunăstarea lumii.

Shiva este zeul creaţiei şi-al distrugerii (paradoxal deci); în spatele său şade frumoasa lui soţie *Parvathi*; are un al treilea ochi în frunte, iar din părul său izvorăşte râul sfânt Gange; Shiva reprezintă moartea şi timpul care distrug totul.

Din această trinitate, Vishnu se distinge prin cele zece încarnări (avataruri) ale sale (Sukanto mi-a dăruit un set al lor, din plastic, iar, ajuns acasă, Lilia mi-i lipeşte pe peretele din antreu).

Matsya (peştele) – când s-a întâmplat o inundaţie universală, Vishnu a luat forma unui peşte şi-a salvat primul om (*Manu*), familia sa, pe cei şapte sfinţi (*rishis*) şi *Vedele* într-o barcă.

Kurma (broasca ţestoasă) – la fel, într-o inundaţie cosmică, recuperează gusturile delicioase şi mirosurile sănătoase (*amritha*).

Varaha (porcul mistreţ) – Vishnu s-a încarnat în porc mistreţ şi a scos pământul din fundul oceanului cosmic, unde fusese aruncat de către demonul *Hiranyaksha*.

Narasimha (omul-leu) – Vishnu, metamorfozat în om-leu, îl ucide pe demonul *Hiranyakashipu,* care persecuta pe zei, oameni şi chiar pe fiul său *Prahlada*.

Vamana (piticul) – tot din cauza unui demon, *Bali Chakravarthy*, care obţinuse puteri supranaturale prin ascetism (*tapas*) şi ameninţa zeii, Vishnu se preface în pitic, apoi în uriaş şi-l distruge.

Parashurama (*Rama cu Toporul*) a omorât toți bărbații clasei Kshatriya din 21 de generații succesive şi a scos de sub apa mării terenurile Kerala şi Kanara de Sud.

Rama, prințul Ayodhya-ei; glorioasa aventură a lui Rama este descrisă în şapte cărți epice, numite „*Ramayana*”, de către înțeleptul Valkimi; Rama a scăpat lumea de opresiunea demonului *Ravana*, regele Lankei.

Krishna este eroul epopeii „Mahabharatha”, scrisă în limba sanscrită în anul 200 î.C. El a făcut multe miracole în copilărie, a ucis pe demonul *Puthani*, iar mama lui adoptivă, Yoskoda, când s-a uitat în gură-i, a avut impresia că a văzut întreg universul. S-a căsătorit cu Rukmini, fiica regelui Vidarbha; datorită aventurilor sale amoroase a ajuns să aibă 16.000 de neveste şi 180.000 de copii şi nepoți.

Buddha condamna pe ticăloşi şi a avut compasiune față de animale.

Kalki este încarnarea la ceea ce va trebui să vină, Vishnu apărând pe un cal alb, cu o sabie în mână.

La genul feminin, Mama Zeiță este cea mai venerată. Ea posedă multe nume: *Parvathi* (fiica muntelui), *Mahadevi* (marea zeiță), *Sati* (virtuasa), *Gauri* (alba), *Annopuma* (donatoarea de mâncare), *Matha* (măicuța) sau *Amnai* (măicuța – în limba tamil). Numeroase temple s-au construit pentru ea.

★

Există şi zei ori spirite locale (fiecare localitate are zeița ei sub un pom sacru), unii protectori de boli:

- *Shitala* – protectoare contra pojarului;
- *Manasa* – zeiță-şarpe, protectoare contra muşcăturilor de şarpe.

Spiritele rele (*Asuras*) şi cele bune (*Suras*) erau într-o permanentă luptă. Cel mai infam spirit rău, *Ravana*, avea zece capete şi a murit din mâinile lui Rama. [În basmele olteneşti,

Făt-Frumos omora balaurul cu şapte capete şi se căsătorea cu Ileana Cosânzeana.]

În religia hindusă au fost ridicate la rang sacru şi animalele: vaca, şarpele şi maimuța.

Produsele vacii – laptele dulce, laptele acru, untul, urina şi bălegarul – au potențe purificatoare. Legendarii şerpi *Shesha* şi *Vasuki* sunt simboluri, în mod paradoxal, ai morții şi fertilității. Maimuța e relevată ca servitorul credincios al lui Rama.

Arbori sacri: Ficus religiosa, Vata, Ficus indica. Pomul legendar care îndeplinea toate dorințele se numea *Kalpa-vriksha*.

Ierburile *Kusha* şi *Darbha* sunt considerate sacre. Dintre obiectele inanimate scoica fosilizată este sacră.

Simboluri sacre: Om, Svastica, Mandala care au puteri magice. Hinduşii venerează 330 milioane de zei.

Cele mai importante lucrări religioase sunt: *Vedele*, *Upanishadele* (care explorează natura sufletului uman, relația omului cu universul), *Ramayana* şi *Pusana* (18 scrieri epice în poveşti, fabule sau legende privind creația, genealogia, zeii).

Sanscrita, cultivată din sec. IV î.C. în literatura indică, de origine Indo-Aryană, formează baza limbilor bengaleză, punjab, hindusă, urdu, marathi, gujarati şi romany.

Romany este o limbă indică a țiganilor, având diferite dialecte în țările unde ei locuiesc; din cauza asemănării de nume, de-aia ne etichetează / consideră unii străini, pe noi românii... țigani.

Hinduşii aspiră către Nirvana, sau unirea cu divinitatea. Buddhiştii predică gândirea dreaptă şi auto-negarea pentru ca sufletul să atingă Nirvana.

Buddhismul apare tot în India , fondat de filosoful Siddhartha Gautama (cca.563 - cca. 483 î.C.). *Buddha* înseamnă „*cel iluminat*” în limba sanscrită. Buddhismul s-a

desprins din hinduism dar n-a cucerit India, ci China, Japonia etc. contra brahmanismului (centrul şi estul Asiei).

Multe pilde religioase reies din hinduism şi buddhism, demne de urmat pentru liniştea sufletului şi armonie cu universul.

Yoga

Yoga înseamnă „uniune” în sanscrită, uniune cu divinul prin concentrare, meditație, respirație, exerciții fizice. Cei care practică yoga se numesc *yogini*. În India, la centrele medicale, lucrează şi astfel de specialişti în yoga. L-am întâlnit pe Rajeshwar Sharma, de la All India Institute of Medical Sciences, din New Delhi, fratele lui Ajay.

75 % din boli au cauze psihosomatice. Yoga ajută la stres, căutând să elimine cauza, dar rezultatele practicării ei sunt limitate. Yoga elimină cauza suferinței datorate unui dezechilibru (imbalanță) fie mental, emoțional, spiritual ori fizic.

Yoga este un sistem hindus de refacere a conştiinței. Nimeni nu poate să te ajute, trebuie să te ajuți singur.

De la *om* la *superom* şi apoi la *divin*. Acest-i ciclul. Trebuie scoase toxinele din corp, efectuarea exercițiilor de reîntinerire, răsuciri, starea cu gânduri puține. Acupunctura nu ține de yoga, ci de medicina tradițională chineză. Universul este considerat ca având la bază cinci elemente fundamentale: solul, apa, focul, aerul şi eterul.

Scopul vieții este fericirea. Plăcerea actuală (de exemplu băutul) devine suferință mai târziu (ah, îmi place acest paradox).

Cel care îndepărtează ignoranța oamenilor este *guru*.

Niyudha era o metodă antică indiană de luptă fără arme, practicată înaintea *karate*-lor japoneze.

Rajeshwar îmi spune că el practică o yoga totală cu pacienții săi din spital.

Se prasctică patru feluri de yoga: *Raja-Yoga* – controlul minții, se face prin meditație; *Karma-Yoga* – acțiune, se face prin lucru, fără a-ți păsa prea mult de rezultat; *Bhakti-Yoga* – emoții, se face prin contemplări, ritualuri. rugăciuni; *Jnana-Yoga* – filozofarea. La un curs de yoga, la universitatea mea, profesoara prezenta exerciții fizice, de respirații adânci, de relaxare şi concentrare în acelaşi timp.

★

Când un hindus îți atinge picioarele, de la genunchi spre tălpi, cu mâinile sale, este un semn de respect şi binecuvântare.

★

Conform religiei hinduse, nu există sfârşit şi nici început, ci doar cicluri. După un sfârşit urmează un nou început, binecuvântat de *Ganesh* – zeul-elefant.

Întoarcerea în Delhi

Înapoi la Delhi. Ne aşteaptă la aeroport Ajay şi fiul său Aakash.

★

Dhanyabad înseamnă mulțumesc, în hindi. *Tik he* = de acord.

★

Kavita ne pregătise prăjituri hinduse: *Dahi bhalea*, *Kheer*... nici nu pot să le descriu, *Gajak* = dulce.

★

Ascultăm casete vechi ale îndrăgitului Raj Kapur...

Avarahu / Yah gardish mei hu...

★

Familia Sharma afirmă că noi suntem musafirii lor şi nu trebuie să plătim nimic. Mi-era şi ruşine: dormeam la ei, ne serveau cu mâncare, ne duceau peste tot şi achitau ei transportul, biletele de intrare...

Uite ce obicei în India, mă gândeam, să tot stai aici!

★

Vizionăm filmul „Sânge şi transpirație” (Koon Pasina) la televizor, cu doi actori celebri: Amitabh Baccham şi frumoasa Rekha, când erau tineri – astăzi, Amitabh are 61 de ani.

★

Descopăr că în hindi „ceai” se zice chiar... *ceai*, iar în limba urdu la fel şi vine din turcă. Servitoarea casei, Shakuntala, ne fierbe ceai dimineața şi seara.

La Universitatea din Delhi

Cu metroul de la stația Shahdara, unde zăresc o parcare de ricşe, alta de motociclete şi apoi de maşini – până la Universitatea Delhi, 11 rupii un drum.

Vagoanele neseparate, pentru a câştiga spațiu. Vedeai, în interior, de la un capăt în altul al metroului. Construit în 2001-2002.

– Stațiile sunt mai largi decât cele din Moscova, remarcă Lilia.

Are două platforme şi merge atât subteran cât şi deasupra.

★

Universitatea Delhi are 70 de colegii afiliate şi peste 100.000 de studenți (la aşa populație, aşa universitate).

Întâlnesc pe Vinod Tyasi, profesor de Teoria Numerelor, colaborator la „Mathematical Gazette”.

La Universitatea Delhi, chiar şi la IIT (Indian Institute of Technology) se predă în engleză, dar la universitățile de stat se predă în limba statului respectiv.

Vizitez campusul şi donez opt cărți bibliotecii (mi se solicită să scriu dedicații pe ele).

Statuia istoricului Vivekanand peste drum de clădirea-palat a *vice-chancellor*-ului, fostă reşedință a guvernatorului britanic al Indiei.

Vinod auzise de „funcțiile Smarandache” şi voia să mă cunoască. Spune că pot aplica să predau câteva luni sau chiar un an la Universitatea Delhi. Să-i trimit C.V.-ul.

Discutăm de Ramanujan, matematician indian celebru în Teoria Numerelor.

Vinod a fost invitat să conferențieze în Namibia, la Nairobi, pe trei luni: aprilie-iunie, anul viitor.

★

Preşedintele Indiei, dr. Abdul Kalam, este om de ştiință, cercetător în fizică. Mai rare cazuri din astea.

★

Portretul lui Mahatma Ghandi la universitate. Citate în hindi şi engleză: „Adevărul este divin.”, „Viața mea este mesajul meu.”

★

Studenții plătesc puțin pentru studii (*tuition*):
5.000 de rupii pe an (aproximativ 120 $). Un profesor universitar câştigă 800 - 1.000 $ pe lună, ceea ce, la prețurile mici din India, e bine; în plus, cadrele didactice sunt cazate în clădirile din campus, reținânu-li-se din salariu chiria, destul de ieftină – 75 $ / lună.

★

Limba sanscrită se predă la universitățile indiene.

Infernul transportului

Pe 28 decembrie am ocazia să merg cu un tren indian. Aglomerat, aglomerat. Din Delhi pân’ la Jhanshi, noaptea, de la $20^{\underline{45}}$ la $05^{\underline{00}}$ dimineața. Ne-aducem pături de acasă pentru vagonul de dormit, să ne-acoperim.

Cunosc pe viu viața reală a indianului de rând. Dacă avionul era curat, elegant, trenul se-arată opus. Şase banchete pe lateral (trei pe-o parte şi trei pe alta), plus două pe lung, formează un compartiment de dormit. Nu există separare între compartimente.

Trenul plin ochi. Unii dorm şi pe jos. În unele cazuri, stau şi deasupra pe vagoane, la fel şi pe autobuze.

Am încercat să dorm pe bancheta mea dar nu puteam de frig, deşi aveam scurta şi o pătură pe deasupra. M-am tot chinuit şi răsucit pe-o parte şi alta.

★

La Jhanshi am ajuns cu două ore întârziere. Bărbați în alb (*loi*), femei în tradiționala *dushala* dormind pe ciment în frig, în gară. Am văzut şi o familie tânără, cu un copil de 2-3 ani, întinşi pe jos în sala de aşteptare. Se plătea pentru statul în sală.

★

Cu taxiul vreo 200 de km până la Khajuraho. Cum merg ăştia cu maşinile... te sperie! Calcă linia de sens opus, claxonează lung, întruna. Biciclişti, vaci, câini, capre, oi pe stradă. Car cu boi.

Două vaci se culcaseră în mijlocul unei străzi foarte circulate, maşini, biciclete, ricşe trebuiau să le ocolească,

traficul se ştrangula acolo, dar nu se deranja nimeni să le gonească dincolo de drum! Iar o vacă mai dădea şi din coadă!

Vacile sunt considerate sfinte în India, carnea lor nu se mănâncă şi vacile nu sunt tăiate, doar folosite la munci şi mulse (Cow is god.).

Ne-a zguduit maşina de ne-a rupt, patru ore, pe un drum prost, cu gropi şi asfalt îngust.

La o barieră am plătit taxa stradală. Vehiculele trec milimetric unul pe lângă altul. Le vezi cum se-apropie pe şoseaua strâmtă, față-n față, de ai impresia că au să se ciocnească, iar când au ajuns aproape, şoferii doar răsucesc puțin de volan.

În Khajuraho

La hotelul Payal, business al statului Madhya Pradesh, rămânem în taxi, eu şi Lilia, să nu ne vadă recepționerul că suntem albi şi să ne taxeze mai scump. Ajay şi Kavita coboară.

O inscripție: „Parcarea pe riscul proprietarilor!” Ce de biciclişti şi motociclete în Khajuraho!

★

„Yoga îți exersează mintea, respirația, şi corpul.”

★

În tren, militari cu puşti ne-au controlat în bagaje. Primiseră informații de vreun posibil act terorist. India are probleme cu Pakistanul din cauza regiunii Kashmir, precum şi cu musulmanii din țară.

Curios că în India legea permite unui bărbat hindus să aibă o singură nevastă, în vreme ce unui musulman până la patru. În alte țări, unde musulmanii sunt minoritari, nu li se acceptă legal mai mult de o nevastă.

★

Femeile poartă lănțişor la glezne (*pawal*).

★

Scriitori clasici de limbă hindi: dr. Ram Vilas Sharma, Prem Chard, Narish Mehta, Ramdhari Singh Dinkar, Kanhaiya Lal Mirhna Babakar, Jai Shankar Prasad, Maha Devi Verma, Kirti Chadry, Surya Kant Tripathy „Nirala”, Jagdish Gupt. Mă întreb, câți dintre elitiştii români au habar despre aceşti scriitori a căror limbă este înțeleasă de peste un miliard de locuitori ai planetei?

★

La hotelul Payal m-am spălat pe cap şi pe corp cu apă rece, până să-mi aducă o găleată cu apă caldă cameristul.

Nici duşuri, nici cadă de baie nu sunt. Doar îți torni cu cana apă caldă, încălzită în boyler.

★

Copiii strigă după noi prin mahalale: *halo, halo*, iar după Lilia: *madame*. Dacă răspundem se țin de urma noastră.

★

Vizităm Muzeul de Artă Tribală *Adivart*. Elefanți, căluți din ceramică la intrare. Fresce, asemănătoare cu cele egiptene, reprezentând scene din viața tribală. Covoare din mătase şi lână.

★

În centrul oraşului Khajuraho se află o tombă musulmană, Memorialul lui Maharaja Sri Pratap Singh Ju, transformată în şcoală religioasă.

Elevii stau pe podea cu picioarele încrucişate, cărțile pe lângă ei, învățătoarea într-un colț. Săli mici, înghesuite.

★

Localnicii usucă bălegarul şi-l folosesc în foc ori pentru afumat.

În Basarabia se numeşte *tizâc* şi e folosit tot la încălzit pentru că arde mai încet ca lemnul şi ține căldura.

★

– *Dannevad*! glăsuiesc în hindi.

– Wellcome! mi se răspunde în engleză.

Viața la țară

Cipu este un fruct precum cartoful, dar cu gust de pere pădurețe – că mi se strepezeşte gura! *Keila* = banană în limba hindi, *anar* = granată, *amrut* = guavă.

★

Nomazi dormind pe marginea drumului în căruțe ori care trase de boi cu coarnele vopsite în alb şi roşu, ca țiganii noştri. Hinduşii îi numesc *bangara*. Capre slabe, parcă alungite precum în sculpturile lui Giacometti şi droaie de puradei.

★

În Old Delhi am văzut *homeless*-i în *loi* albe (ca robele), înşirați pe borduri, unul lângă altul, seara. Acolo înnoptează, sub cerul liber, îşi țin de urât şi de cald unul altuia.

★

Am intrat şi-n sate. Case de lut acoperite cu țiglă, gard din nuiele, câte o vacă sau capră în bătătură.

Lumea umblă desculță la țară. Femei cu *sari* lungi până-n pământ, largi, colorate strident, subțiri, acoperind şi capul precum o basma. Sari este o pânza lungă de şase metri, specific Indiei, pe care o înfăşoară pe corp.

In zonele rurale fetele sunt căsătorite de părinți la 12-15 ani cu bărbați de 2-3 ori vârsta lor, nasc de mici ca atare, nu urmează şcoli, şi duc greul familiei. Soții vor feciori, iar dacă nevestele au făcut doar fetițe trebuie să mai nască până fac un băiat.

Există şi case de toleranță, deşi în afara legii, frecventate de sexul masculin. De aceea sunt multe persoane infectate cu SIDA, în special în statul Tamil Nadu, conform unui studiu al profesoarei Vasantha Kandasamy şi al fiicei sale Meena Kandasamy în urma intervievării a 101 femei.

Călugări care umblă dezbrăcați complet!

Cel mai ciudat templu vizitat este Shri Shantinath, reprezentând religia oamenilor din pădure; călugării lor umblă dezbrăcați complet!

Fotografiile îi arătau fără haine, cu penis, testicule. Mă întrebam: ce icoane pot fi astea cu sfinți în pielea goală?! Cine se roagă lor? Iată, în spirit paradoxal, o religie... nudistă(!).

În templu a trebuit să ne dăm jos şi şosetele, iar cimentul rece ca gheața ne îngheța tălpile, de mergeam chirciți.

★

40 % din indieni vor să trăiască în stil occidental şi preferă muzica pop americană.

Parcul deschis

În Parcul Național (*Pana Park*) din Chatarpur. *Pur* în hindi se traduce prin „oraş”. Străinii sunt discriminați la intrare

pentru că sunt taxați de 2-4 ori mai scump decât localnicii – chiar şi de 10-15 ori.

Lilia şi cu mine am plătit 500 de rupii de persoană pe când Ajay şi Kavita 165 de rupii.

Ideea unui parc deschis trezeşte interes pentru că zăreşti animalele în mediul lor natural trecând cu un *jeep* prin rezervație cu ghidul lângă tine – problema e că nu prea vezi animale, ori sunt la depărtare. Unii turişti îşi aduc binocluri.

Panna Park are 463 km^2 pe margine râului Ken. 33 de tigri bengali trăiesc în pădure, dar ies noaptea. Căprioare, cerbi, antilope (care au două coarne, spre deosebire de cerbi care au ramuri de coarne), un arici, porci mistreți.

Nu se-arată nici un tigru şi nici un crocodil nu iese din apă. 3-4 km am parcurs cu jeep-ul. Se poate şi vâna în fiecare a 5-a zi. Mistrețul e periculos. Atacă omul.

Arbori exotici: de tutun, de vin, pentru hârtie, *Sterqulia urones* (în hindi *kulu*) – pentru femeile gravide, *Dysprore manaloxici Lon etc.*

★

Cascada Pan (cu maimuțe pe stânci). Alăturat o zonă muntoasă (*pahari ilaka* în hindi) de unde apa cade mărunt în stropi ca o ploaie permanentă.

★

Casă în copac, precum în filmele cu Tarzan.

Poduleț de bambus, gard din fân împletit, acoperiş cu frunze.

O bucătărie în aer liber. Indienii beau ceai cu lapte.

★

Cascada Raneh, la 16 km de Khajuraho. Canion format pe râul Ken. S-a filmat aici „*Kamasutra*” – film de educație sexuală.

Pentru a face fotografii cu aparatul nostru trebuie să plătim 40 rupii, nu mai auzisem aşa ceva.

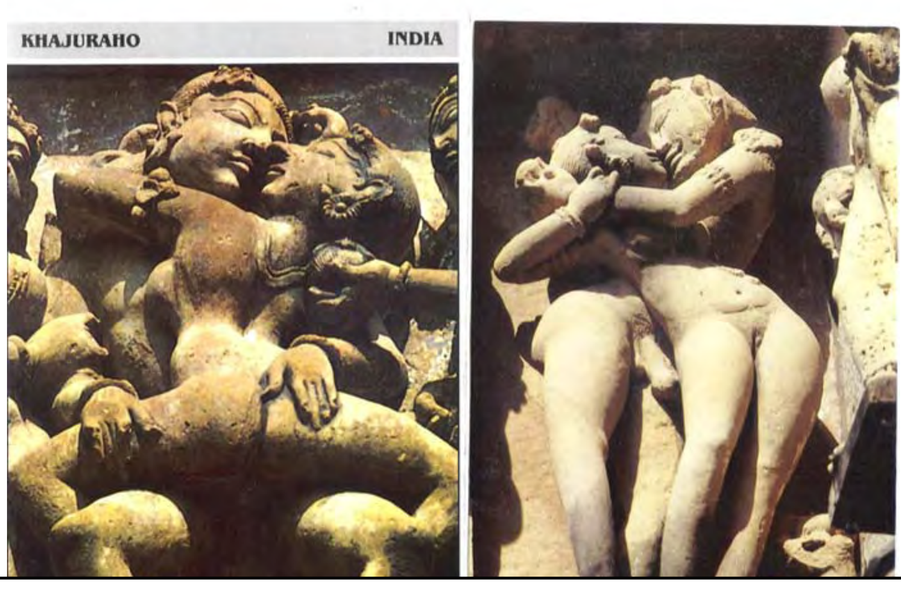
Acum 4000 de ani au avut loc erupții vulcanice. Găseşti roci de granit, cuarț, bazalt, dolurite.

Arborele de cauciuc şi arborele de ceară cresc aici. 100 de metri adâncime are apa în canion şi încă vreo 70 de metri deasupra se umple craterul vulcanului în anotimpul ploios (iulie-septembrie). Atunci 2-3 zile plouă continuu, torențial (*musladhar*), pe urmă inundație; o pauză de câteva zile şi iar ploi torențiale. Cascadele, sunt vreo patru, cad de la 30 de metri înălțime. O turistă străină şi-o familie indiană cu doi copii au alunecat de pe stânci şi-au murit.

Anunțuri în hindi, engleză, germană, franceză şi italiană.

Celebrele temple erotice

Temple medievale în Kajuraho, mari sau mici. Intrarea 5 $ sau 250 rupii pentru străini. Cum dolarul cade, plătim 5 $ = 235 rupii, deci mai puțin de 250 rupii.



Kajuraho – sculpturi murale reprezentând dragostea

Figuri mistice, istorice, din Pantheonul hindus, războinici, dansatori, animale.

Dar specifice lor, renumite în lume, sunt scenele erotice. Iubirea sexuală este divină. Sculpturi în piatră împodobesc exteriorul acestor arhitecturi hinduse... Sex în toate pozițiile!

Ne descălțăm la fiecare templu. Tot căscând gura la imagini am auzit vorbindu-se lângă noi... româneşte. Era o familie de emigranți români din Cincinnatti (Ohio).

Momente din viața medievală imortalizate în stâncă, timp înghețat din sec. X-XV.

Templul Kandhariya Mahadev are 31 metri înălțime şi şase compartimente interioare: colonada, holul principal, transeptul, vestibulul, sanctuarul şi zona ambulatorie.



Templul Kandhariya Mahadev

Vizităm templul Varaha. Templul Jagadambi, dedicat lui Vishnu. Templul Chitragupta, dedicat lui Surya, zeul-soare. Templul Visvanatha, dedicat lui Shiva. Templul Duladeo, sec. XII, dedicat lui Shiva. Templul Chaturbhuja, ridicat în anul 1100, fără scene erotice, fără înzorzonări, când sculptura indiană începuse să decadă. Este dedicat lui Vishnu.

Majoritatea templelor din Khajuraho sunt construite din stâncă de nisip, dar templele Chausath Yogu, Brahma şi Lalguan Makadeva sunt din granit. Ele nu sunt îngrădite cu

ziduri, precum sunt celelalte din India. Există 85 de temple pe această platformă înaltă din Khajuraho, însă 25 sunt în stadii de renovare. Cele din stâncă de nisip se rod mai uşor de vreme.

Templele aparțin sectelor Shiva, Vaishnaya şi Jaina.

La Orchha şi Jhansi

Mergem toți, cu taxiul, la Orchha şi Jhansi: Ajay, Kavita, Lilia şi eu. Am dormit continuu, toropit de soarele care bătea în geam şi de zăpuşeala din maşină.

Jhansi este un oraş, în statul Uttar Pradesh, cu peste 400.000 de locuitori.

★

Jehangir Mahal în Orchha. „Mahal" înseamnă palat in hindi.

Ridicat în secolul al XVI-lea de către Veersingh Deo I pentru recepția Regelui Jehangir la Orchha, palatul are peste o sută de camere. Construcția a durat 22 de ani, iar regele l-a folosit doar o zi. Jehangir avea o regină oficială şi multe neoficiale.



Jehangir Mahal, Orchha

Tombele familiei regale.

Un muzeu. Palatul este impresionant. Zidurile sale sunt înnegrite de vreme. Relevă o îmbinare a culturii hinduse cu cea musulmană în localitatea Orchha, aproape de Jhansi.

Un alt rege, Akbar, a invitat o frumoasă dansatoare, Praveen Rai, la el, dar ea n-a vrut. Atunci Akbar a zis ca Praveen să moară. Dansatoarea şi-a cerut scuze, iar regele i-a construit un palat numai ei, unde să danseze. Palatul şi anexele sunt îngrădite ca o fortăreață. Exista şi un grajd pentru cămile.

Un ghid în engleză costă 100 rupii.

★

Templul Orchha în Jhansi. În față, o piață cu bijuterii, mirodenii, obiecte de artă, statuete alungite, à la Giacometti.
Kavita cumpără prăjituri *peda*, iar eu înfulec de nu mă mai satur. Îmi plac grozav dulcegăriile lor.

Văcuțe umblă prin piață singure precum câinii vagabonzi la noi.

★

Taxiul ne-a delectat patru ore cu muzică indiană pe casete, tot drumul Khajuraho – Jhansi. Eu roşisem ca un (d)rac, iar Lilia avea dureri de stomac şi rău de maşină.

De unde se trage svastica germana?

Pe 31 decembrie cu trenul (*satabdi*) spre Agra. Aer condiționat, rapid, în prețul biletului intrând apa, mâncarea şi ceaiul.

Nişte nemți bătrâni, gălăgioşi, în spatele nostru. N-am să uit niciodată, în vagon, tavanul plin de ventilatoare.

★

Agra este supranumit şi „Oraşul lui Taj” – celebrul palat, una dintre cele şapte minuni ale lumii.

★

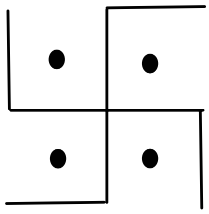
Călătorii vorbeau în hindi şi mai auzeam câte un cuvânt ori expresie în engleză: *Happy New Year*, *Thank you*.

★

baba = tata (ca-n arabă), *ma* = mama

★

Un simbol hindi (*sawastik*) pentru bunăstare pe la casele oamenilor şi-n temple asemănător cu svastica germană.





Autorul şi simbolul bunăstarii - sawastik

Kavita afirmă că eu sunt *padu*, cică „serios în scris/citit” fiindcă mereu îmi iau notițe.

★

Din gară luăm auto-ricşa (Lilia stătea în poală la mine – n-aveam loc de bagaje, am pus din ele şi deasupra pe auto-ricşă). Călătorim în stil indian, claie peste grămadă. Dar suntem veseli, glumim.

★

Batic, ca-n româneşte, înseamnă „tipăritură” în hindi.

★

Fratele Kavitei, Anil Sharma, arhitect, ne primeşte îmbrăcat în tradiționala robă albă, lungă până la genunchi (*kurta pajama*).

★

Alt cuvânt: *a-ha* (cu „h” nazalizat) s-ar traduce prin... „a-ha”.

★

An Nou petrecut în Agra cu prieteni indieni. Anil este bogat. El bea whisky, eu bere. Servesc mâncare indiană: *chole*, *raita gagera* (toate felurile sunt piperate, iuți). Mă grăbesc să intru în 2005 cu 12 ore înainte (atât e diferența de fus orar între New Mexico şi India). Cât e India de mare, există doar un fus orar.

Ne-am uitat pe G-TV (canalul general pe toată India, în engleză).



Vibha, fiica lui Anil Sharma, dansând

Artificii afară, artificii pe terasa lui Anil. Vibha, fiica gazdei, dansează cu voaluri / şaluri (*chunri*) după melodii tradiționale indiene. Ne invită şi pe noi. Lilia face nazuri, dar eu mă prind în cerc cu ei şi, vrând-nevrând, picioarele mă iau într-un fel de sârbă oltenească (atâta ştiu şi eu”)...

★

În gara din Agra, chiar pe peron, cel mai popular templu: Tchamupda (zeița puterii), al cărui design a fost făcut de insusi Anil Sharma.

Tobe, fum, coroane de flori, lumânări mirositoare, iar cântecele în grup asurzeau pasagerii aşteptând trenurile.

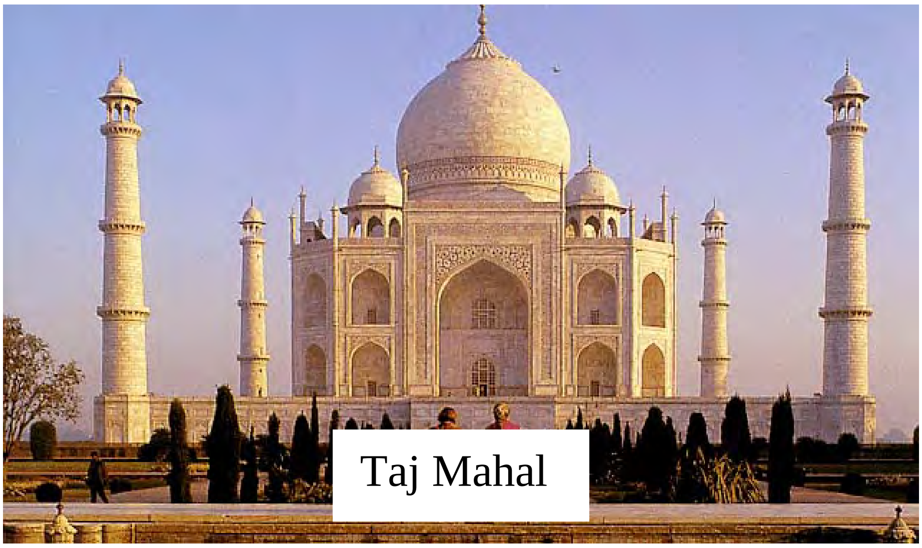
Faimosul Taj Mahal

„Mahal” se pronunță [máhel] în hindi.



Autorul şi soția în vizită la Taj Mahal

Intrări separate pentru femei şi pentru bărbați (controlați de *security*).



Taj Mahal

Nu ştiu de ce suntem consideraşi ruşi! Vânzătorii

ambulanți strigă după noi: „Idi suda”, „Haraşo”...

Lume puhoi. Un băiețaş de 6-7 ani se ține scai de noi să ne vândă un medalion cu Taj Mahal. Îi oferim 2 rupii numai să ne lase în pace.

Şarete cu cai (*tanga*) având zorzoane roşii.

Cea mai frumoasă construcție din lume se află pe malul drept al fluviului Yamuna. Este ridicat din marmură albă în cinstea Împărătesei Indiei, Arjumand Bano Begum, numită şi Mumtaj, de către soțul ei, Împăratul Shah Jahan. După naşterea celui de-al paisprezecelea copil, Gauhar Ara Begum, ea s-a îmbolnăvit grav şi a cerut soțului ei să construiască un monument incomparabil pe mormântul ei.

22 de ani a durat construcția şi vreo 20.000 de muncitori au lucrat (1631-1653).

Stânca roşie a fost adusă din Dholpur şi Fatehpur Sikri, marmura albă din Makrana (în districtul Nagaur din Rajasthan), marmura galbenă din Narbads, iar marmura neagră din Charkoh, toate cu ajutorul a 1000 de elefanți.

Arhitecta a fost Ustad Isa Afandi din Turcia. Meşterilor le-au fost tăiate mâinile pentru a nu mai putea construi ceva la fel.

Poarta are înscrisuri arăbeşti (în urdu) şi imediat se zăreşte grădina splendidă cu o piscină străjuită de arbori înalți, imaginea simbol a Taj Mahal-ului din albume şi ilustrate. *Majestic!*

Taj este prescurtarea numelui împărătesei Mumtaj, de origine persană.

Patru minarete în colțuri. Întregul complex reflectă cultura islamică (există şi două moschei) din Persia şi India.

În „Cuvântul românesc” din luna noiembrie 2004, pagina 17 – care se tipăreşte în Canada la Hamilton – citisem un scurt articol că Taj Mahal ar fi în pericol de prăbuşire datorită înclinării sale din cauza secării râului Yamuna


Lilia şi Taj Mahal-ul

(conform postului de radio BBC – Serviciul Mondial). Dar, întrebând în Agra, toți se mirau.


Florentin Smarandache la Taj Mahal

Taj Mahal se înscrie ca una din cele şapte minuni ale lumii.

Sicriele împărătesei şi împăratului, de la subsol, care nu se vedeau, sunt duplicate la suprafață pentru vizitatori.

★

Copiii strigau după mine *uncle* (unchi) şi după Lilia *aunt* (mătuşă) ori *madame*.

Vânzătorii ne sâcâiau peste tot: „*Vino să vezi şi buticul meu, doar să-l vezi... un minut...!*”

★

Trebuia să ne descălțăm la intrarea în fiecare templu hindus ori moscheie.

★

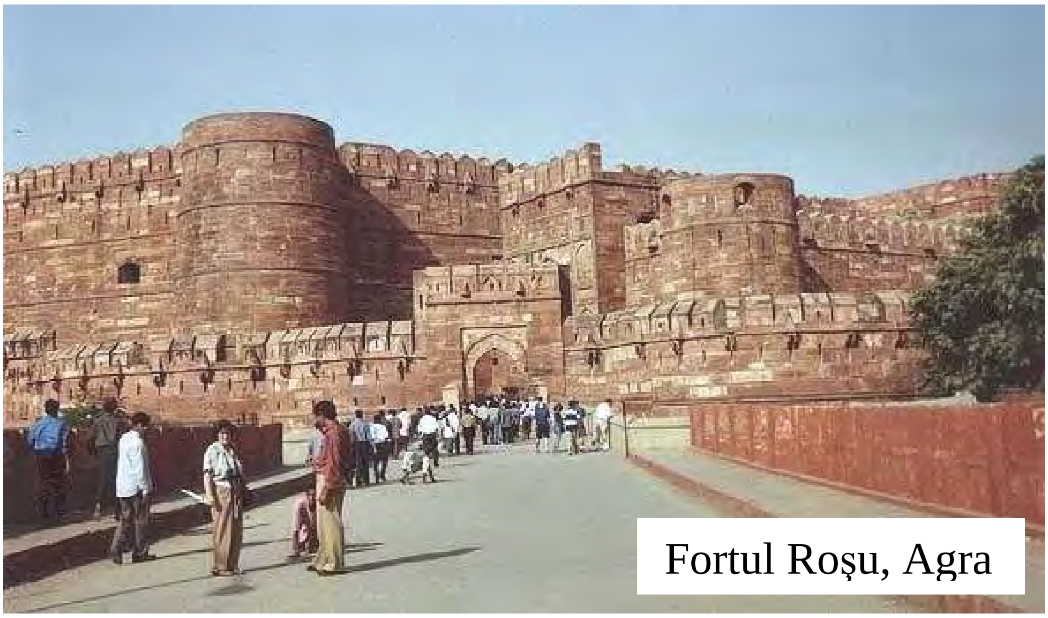
Alături de Taj Mahal, bazarul Neena, cu o mare comunitate musulmană şi multă securitate.



În „Mahabharatha” există femei care au cinci bărbați („neveste blestemate”). Ele argumentează că nu găsesc toate calitățile dorite la un singur bărbat şi atunci au nevoie de mai mulți, fiecare posedând câte o calitate şi locuind separat într-o cameră.

Alt Fort Roşu

Cel mai important Red Fort din India este în Agra, lângă râul Yamuna (Fort Roşu pentru că este construit din stâncă roşie).



Fortul Roșu, Agra

Mari împărați moguli au trăit aici: Babur, Humayun, Akbar, Jahangir, Shah Jehan, Avrorangzer etc. Palatul-dormitor (Khas-Mahal) al regelui (numit „*aramgah*" de istoricul Lahauri) construit de Shah Jehan (1631-1640), palatul Muthamman Burj (Shah-Burj & Jharokha, 1632-1640), moscheile Mina Masjid !1631-1640), şi Nagina Masjid (1631-1640), tronul lui Jahangir (1602) şi Clădirea de Justiție (cca. 1605).

După indieni, au urmat britanicii în stăpânirea fortului. O tombă a fost ridicată în memoria lui John Russell Galvin care a decedat în fort în 1857, fost guvernator al Provinciei de NV a Indiei.

★

„*Tche le*" = să mergem.

Arta hindusă

Vizităm un magazin de artă hindusă: platouri, statui de marmură foarte scumpe (la Handloom Palace).



Figurine reprezentând dansatori.

O casă veche de 200 de ani (denumită *haveli*) în care locuieşte întreaga familie K.G. Sharma. Are 25 de camere, 3 nivele, 2 curți interioare pătratice, ferestre vechi (cu obloane), terasă ca-n Maroc.

Zidurile de ciment de jur-împrejur creează aer condiționat natural!

Într-o glastră mare, un arbore sfânt (*tulsi*), folosit în medicină şi din care fac ceai iarna.

Câteva camere le închiriază cu 200-250 rupii / lună. Fiica proprietarei ne arată un album, de-o juma' de metru lungime, cu nunta ei. Mirele (*parijat*) şi mireasa (*rachna*) în roşu, roz, maron. Mirele poartă pe cap un turban (*pagri*) ca un domnitor şi-o coroană roşie, costum, cravată.

Mireasa se tatuează pe palme cu o plantă numită *hina*, poartă salbă de aur la gât şi semn pe frunte (*tika*). *Mandi* se zice tatuajelor.

Maşina care-i plimbă e împodobită cu coroane de flori. Mirele şi mireasa stau pe tronuri roşii cu borduri albe, ca regele şi regina.

★

Pe unde ne ducem suntem serviți cu ceaiuri indiene, tari, iar Lilia se vaită c-o doare inima.

★

Parcă nu-mi vine să cred că-s în India...

★

Viață veselă. Ajungem în piața populară Raja Mandi, din Agra. Muzică la megafoane.

E 1 ianuarie 2005. Elevii celebrează în costume alb-galbene. O fanfară. Un câine aleargă un purcel prin mijlocul străzii aglomerate, ce spectacol!

Colegiul Catolic St.John arată ca un palat. Turle pe piloni subțiri, cu cruci în vârf. Aici învață Vibha, nepoata Kavitei. Există clase în hindi, şi clase în engleză. O librărie de „cărți în cărți” (*books'n books*).

Vaci merg pe străzi, singure prin oraş. Agra se află în cel mai populat stat indian, Uttar Pradesh.

★

La baza hinduismului stă teza privind identitatea sinelui individual cu sinele universal (absolut). În religia hindusă morții sunt incinerați şi cenuşa aruncată în râul sfânt Gange, cu excepția copiilor decedați, care sunt înhumați; pe când musulmanii se îngroapă.

Viza indiană şi vaccinarea

60 $ a costat viza indiană, de persoană, pe şase luni

(deşi am stat doar trei săptămâni) – dar n-aveam alternativă, cu intrări multiple.

Fuseserăm sfătuiți să ne vaccinăm împotriva unor boli exotice la care localnicii sunt imuni, dar albii nu:

a) boli răspândite prin mâncare şi apă contaminată (diaree, hepatita A, febra tiroidă, polio, holera); canalizarea prin oraşe era la suprafață, neacoperită. Sukanto ne prevenise să nu consumăm nimic de la tarabe, ci doar din restaurante selecte, igienice; să nu bem apă de la robinete, ci doar din sticle ermetic închise;

b) boli transmise de țânțari şi alte insecte (malaria, febra galbenă, encefalita japoneză); în Calcutta , la Institutul Cultural, aveam paturi cu plase contra țânțarilor; te băgai în plasă ca-ntr-un năvod şi nu te pişcau gângăniile, dar din comoditate, nu întotdeauna am folosit plasa şi-ntr-o dimineață m-am trezit bâzâit şi înțepat pe față... la țânțari, femela suge sângele şi-l depune la ouă să aibă larvele cu ce se hrăni;

c) boli răspândite prin aer (contacte respiratorii, tuse): meningita meningococcală, tuberculoza, gripa;

d) boli transmise de animale (în special de şoareci, şobolani); la gazda din Delhi umblau şoarecii pe sub dulap şi se hrăneau din castronul câinilor care erau ținuți în casă.

N-am simțit decât diaree la-nceput (până m-am obişnuit cu preparatele indiene) şi răceală la plecare (dar aveam cu noi antibiotice cumpărate din România).

Tot codindu-ne, amânând drumul la clinica din Albuquerque... rămăseserăm nevaccinați. Eu sunt de principiu ca trebuie să se lupte corpul singur cu virusurile şi nu ar trebui învățat leneş şi ajutat cu medicamente.

Temple şi moschei în Agra

Vizităm moscheia Sikhandra, tot în Agra. Prin grădină veverițe cu dungi, ca la noi. Papagali verzi în copaci (abia-i observai), iar în fața moscheii maimuțe, una cu un pui chițăind

şi sărind. Le dădeam alune, ți le luau din palme şi le spărgeau între dinți.

Tomba regelui Akbar se află la 7 metri în pământ, cu aerisiri pe deasupra. Akbar a ținut două neveste, una musulmană şi una hindusă, fiecare cu palatul ei.

Alăturat, palatul reginei Jodhabai.



Kavita, Florentin, soția lui Anil, Ajay, Vibha şi.. maimuțele!

Templul hindus Radha Swami. Nou, neterminat, se construieşte la el de peste două decenii. Totul în marmură albă. Coroane atârnate pe icoane reprezentând zei hinduşi. Spre deosebire de creştinism, buddhism, islam – care sunt religii monoteiste – hinduismul, mai veche decât toate, a rămas politeistă.

Inscripții numai în hindi, spre deosebire de alte temple unde erau şi în engleză.

Flori exotice în basorelief pe marginea templului: *mimulus*, *peas*, *eschsoltzia*, *ziana*, *poppy*, *anacallis*, *salvia*, *penrose*, *aquilecia* etc.

Slujbă religioasă. Intrăm şi facem toate mătăniile cerute de tradiție:

atingi pragul de jos, cu mâna donezi mărunțiş, eşti însemnat pe frunte, între sprâncene, cu o pată roşie...



Florentin Smarandache în templu

Au vrut arhitecții ca templul Radha Swami să fie similar lui Taj Mahal, dar n-a ieşit aşa!

★

Oameni calzi, amabili, buni indienii.

★

Magazinele administrate de guvern au prețuri fixe, iar la cele private te tocmeşti (când ne vedeau străini, ridicau prețurile de două-trei ori).

★

Cu trenul înapoi la Delhi. Se stinsese lumina în toată gara din Agra (generatoarele electrice întrerupte).

Oprire în Mathura, un mic orăşel.

Înapoi în capitala Indiei

În Delhi ne-am dus singuri, pe jos, la Bazarul Chota să târguim! Piața îmi amintea de *medina* din Maroc. Comerțul în floare.

Lilia se tocmea cu vânzătorii mai dihai ca localnicii, observase şi Kavita râzând.

Bouri giganți pe străzi, ca o cămilă, n-am mai zărit bovine atât de mari, puternice. Folosiți la tracțiune.

★

Când la televizor, pe canalul 39, la Ştiri s-a anunțat numărul de morți, din cauza cutremurului în ocean, care a format un tsunami uriaş în Indochina, de *1,26,815* i-am spus lui Ajay că nu înțeleg unitățile de măsură. Aflu că:

1 *lakh* = 100.000 şi 1 *crore* = 100 lakhs = 10.000.000,

deci, simplu: 1,26,815 = 126.815.

Fuseseră „măturați” de ape şi turişti străini: 21 de japonezi, 52 de suedezi, 60 de germani; alții erau dați dispăruți. Dar nici un turist american? Mă gândeam că s-or fi îngrijorat copiii mei din Arizona ori mama din țară auzind.

Profesoara Vasantha din Tamil Nadu a telefonat imediat lui Ajay să vadă dacă nu-s cumva în zona afectată...

După inundație a apărut malaria, altă pacoste! În ziare se scria despre „oceanul asasin”. Zece ani le vor trebui să repare daunele.

★

Funcționează 99 de canale TV, în limbile indiene principale, plus engleză.

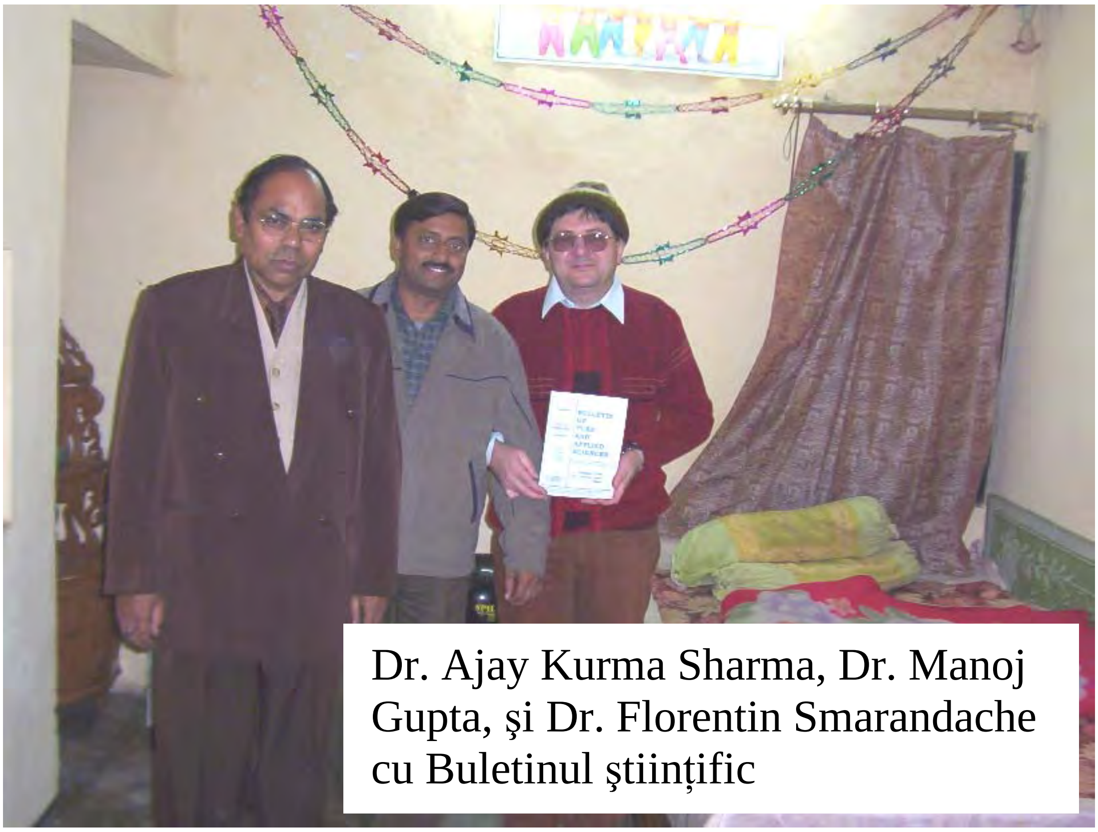
★

Pluralul substantivelor în limba hindi se formează la sfârşit: *kitab* = carte (în urdu şi arabă se zice la fel), *kitabei* = cărți.

Genitivul se formează cu particule între cuvinte: *kitab ki akhaya* = titlul cărții.

★

Invitați la cină de către dr. Manoj Gupta, editor asociat la „Bulletin of Pure and Applied Sciences”, profesor de chimie la Universitatea Delhi.



Dr. Ajay Kurma Sharma, Dr. Manoj Gupta, şi Dr. Florentin Smarandache cu Buletinul ştiințific

★

Pe 3 ianuarie, Ajay ne-a repartizat un şofer, îl chema Binot, care nu ştia engleză şi nici alfabetul latin. Cu harta în față trebuia să-i pronunțăm locurile unde voiam să ne ducă. Îl plăteam 500 de rupii (aproximativ 12 $) pentru 8 ore. Ne aştepta în parcare la fiecare popas ce-l făceam.

Pentru a nu avea surprize şi a recunoaşte maşina, i-am notat numărul; HR 26 M 5617, Malhi.

În frig, în ploaie, cetăţeni dormind pe borduri. Un accident de biciclete.

Vizităm grăbiţi (ah, n-ai timp pentru toate!) parcul Shanti Vana. Lacul pare acoperit de păsări, atât de multe, plus stuf, două insuliţe. O pădurice înconjurătoare. Aici e frumos de scris poezii!

Paradoxismul lui Gandhi

Rajghat Samadhi, Memorialul lui Mahatma Gandhi. „Mahatma" înseamnă „Marele Suflet", iar Mahatma Gandhi (1869-1948) este considerat tatăl naţiunii indiene, precum Atatürk (Mustafa Kemal Paşa, 1881-1938) pentru turci. Filozof, Ghandi (prenumele real Mohandas *Karamchand*) a făcut din *simplitate* şi *non-violenţă* un mod de viaţă. Citate din el, adevărate învăţături pentru muritorul de rând, se întâlnesc peste tot în India. *„Viaţa mea este mesajul meu.*" a devenit emblema acestui martir. Gandhi a pledat pentru împăcarea dintre musulmani şi hinduşi în interiorul ţării şi a luat apărarea locuitorilor aflaţi în afara castelor (numiţi *paria*, cuvânt provenit din portugheză). *Castele* sunt *clase sociale indiene* închise care se bucură de anumite privilegii.

În 1920 Mahatma ia conducerea Mişcării de Eliberare Naţională împotriva britanicilor, folosind ca instrument de luptă non-violenţa.

Paradox în acţiunea politică: non-violenţa fizică a devenit violenţă psihică, morală. Nerespectarea legilor britanice, nesupunerea la ordinele ocupanţilor prin pasivitate şi ignorare a dus la imposibilitatea guvernării britanice în India, mai ales că Anglia ieşea extrem de slăbită din cel de-al doilea Război Mondial. în care, deşi învingătoare, a pierdut un imperiu! Imperiul Britanic unde soarele nu apunea niciodată!

În 1947, India cunoaşte bucuria independenței şi necazul partajării țării pe criterii religioase, din cauza neînțelegerii între musulmani şi hinduşi: Pakistanul de Est (din 1971 Bangladesh) şi Pakistanul de Vest, state musulmane, s-au desprins din teritoriul indian predominant hindus.

Britanicii pedalaseră pe antagonisme religioase, etnice, pentru a-i domina, conform butadei latine *dividae et impera*.

Memorialul a fost înălțat în 1951 şi flacăra lui Gandhi continuă să ardă pe malul râului Yamuna.

Talismanul lui Gandhi:

„*Când te îndoieşti sau când eşti saturat de tine însuți, aplică următorul test: aminteşte-ți fața celui mai sărac şi amărât om pe care l-ai văzut şi întreabă-te dacă îi poți fi de vreun folos prin contemplarea ta. Va câştiga el ceva din aceasta? Îi va readuce controlul asupra vieții şi destinului său? Cu alte cuvinte, contemplarea ta va duce către Swaraj milioane de înfometați şi flămânzi? Atunci vei observa că îndoielile şi sațietatea dispar.*”

★

Din filozofia lui Gandhi:

- cred în unicitatea absolută a lui Dumnezeu şi deci a umanității;
- religia mea se bazează pe adevăr şi non-violență; adevărul este Dumnezeul meu; non-violența este mijlocul realizării lui;
- non-violența cere o credință dublă, credința în Dumnezeu şi credința în om;
- un corp mic de spirite determinate şi aprinse de o credință de nezdruncinat în misiunea lor poate schimba cursul istoriei;
- planeta-mamă are suficient pentru nevoile tuturor, dar nu pentru lăcomiile lor;

- cultura unei națiuni rezidă în inimile şi sufletul poporului său;
- dinte pentru dinte sfârşeşte prin orbirea lumii;
- singurul mod prin care iubirea pedepseşte este suferința;
- dacă India trece la doctrina săbiei, ea va înceta să mai fie mândria inimii mele... viața mea este dedicată Indiei prin religia non-violenței;
- non-violența este cea mai mare forță de care dispune omenirea, mai puternică decât cea mai puternică armă de distrugere concepută de ingenuitatea omului;
- pentru mine un stăpânitor este străinul care sfidează opinia publică;
- trăieşte simplu ca alții să poată pur şi simplu trăi

Moscheea Jama Masjid

La Jama Masjid, moscheie în Delhi. Urcăm zeci de trepte, ne descălțăm iar. Unii-şi iau pantofii în mână, alții-i lasă în grija cuiva la intrare contra prețului a 2-3 rupii. Două minarete foarte înalte.


Moscheia Jama Masjid, New Delhi

Binot, şoferul, ne face poze. Plătesc şi pentru camera digitală Kodak (2,0 *mega pixels*, plus cardul de 256 MB) 150

de rupii. Pot stoca până la 300 de poziții pe card. În Khajuraho, când mi se consumase bateria, foarte greu am găsit alta (CRV3). Până la urmă m-am hotărât să-mi cumpăr baterie reîncărcabilă şi adaptor.

Semințe de floarea-soarelui, grâu, porumb, mazăre pentru păsările cerului pe platforma moscheii.

★

Cinăm la Restaurantul Bengalez. Supă dulce de porumb (*singapuri*), felul doi chinezesc. Îmi curge nasul de iuțeala mâncării.

★

Din taxi zărim Poarta Indiei ca un arc de triumf.

La Grădina Zoologică

Grădina Zoologică e săracă-n animale. Inaugurată în 1959 prin sprijinul lui Carl Hagenbeck,

- un crocodil având cute la ochi, parc-ar purta ochelari, din America Centrală şi de Sud;
- o specie rară de *tigru alb* (să-l dai dracu'!) din statul indian Madhya Pradesh (primul exemplar capturat în 1951), nu e o mutație ori *albino* (decolorare anormală);
- lebede negre (altă bazaconie paradoxală parcă) cu puişori, considerate ca rezultat al blestemului căzut asupra lor din partea aborigenilor australieni şi persecutate;
- păunul este pasărea națională a Indiei;
- un leu asiatic mare ca un bou;
- *emu*, pasăre neagră, urâtă, parcă murdară de păcură – este cea mai mare pasăre din Australia şi a doua din lume (după struț);

- maimuțe macaci, languri, babuini, giboni urlând în cuşti;
- există 45 specii de păsări *Hornbill* – femela stă în scorbura unui copac, depune ouă, sigilează deschizătura de scoate numai ciocul (pentru siguranță), iar masculul, rămas afară, ca un gentleman, hrăneşte toată familia;
- arborele al cărui lemn e folosit pentru mobilă prețioasă: *Mahogany* din vestul Indiei (mahonul).

★

Pe urmă, Lilia m-a târât prin toate magazinele din *Connaght Place* după bijuterii, obiecte de artă, îmbrăcăminte, încălțăminte.

★

Kavita grăieşte:

– *Everytime is tee time in India and every place is toilet place!*

★

Călătorii împachetați în autobuze ca stridiile, agățați şi pe scări, te-amuzai privind.

Tot traficul e o hala-n dala! N-aş putea conduce (comparativ cu traficul ordonat cu care m-am obişnuit în America)...

Ricşe, motociclete, biciclete, taxiuri se bagă care cum vor în față, fără nici o regulă, sau ca un fel de lege a junglei în circulație (litrul de benzină = 60 ¢)

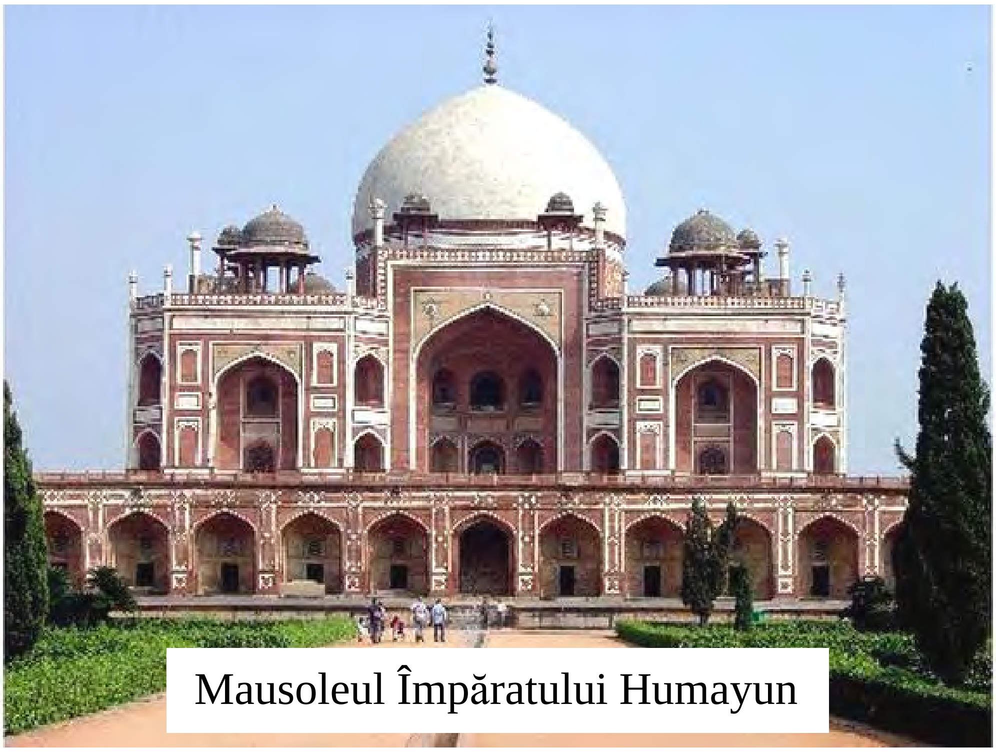
Tomba lui Humayun

La Tomba lui Humayun, cea mai mare. În acelaşi complex arhitectural există şi tombe mai mici:

- tomba lui Khan Nyazi (1457), nobil la curtea Sher Shah Sur, în formă octogonală; un întreg sat locuia aici; s-a păstrat şi moscheea cam părăginită;
- tomba lui Bu Halima (sec. XVI);
- poarta Seraiului Arab (1560-1561) unde-au locuit meşterii persani care au construit tombele;
- tomba Ofițerului (*Afsarwala*);
- tomba Bărbierului.

Dar toate sunt dominate de Mausoleul Împăratului Humayun (1561), ridicat de văduva sa Haj Begum şi arhitectul Mirak Mirza Ghiyas, în stil persan şi indian. Pe o platformă de 1.200 m^2 şi înalțime de 47 metri, mausoleul adăposteşte înăuntru 1.000 de morminte.

Porți de 16 metri înălțime. Nisip roşu pe alei, iarba verde în grădină, palmieri si alți arbori exotici.



Mausoleul Împăratului Humayun

Nu există un sfârşit, ci numai cicluri

În hinduism se cunoaşte trinitatea: Brahma, Vishnu şi Shiva.

Cele patru cărți sacre, constând din imnuri, cântări, formulări sfinte, se numesc *veda*, iar *vedic* era limba veche folosită în cărțile sacre Veda, o formă timpurie a sanscritei.

Brahma este creatorul universului şi şeful trinității. Vishnu este conservatorul şi a cunoscut multe reîncarnări, printre care Krishna. Shiva este zeul distrugerii şi al reproducerii.

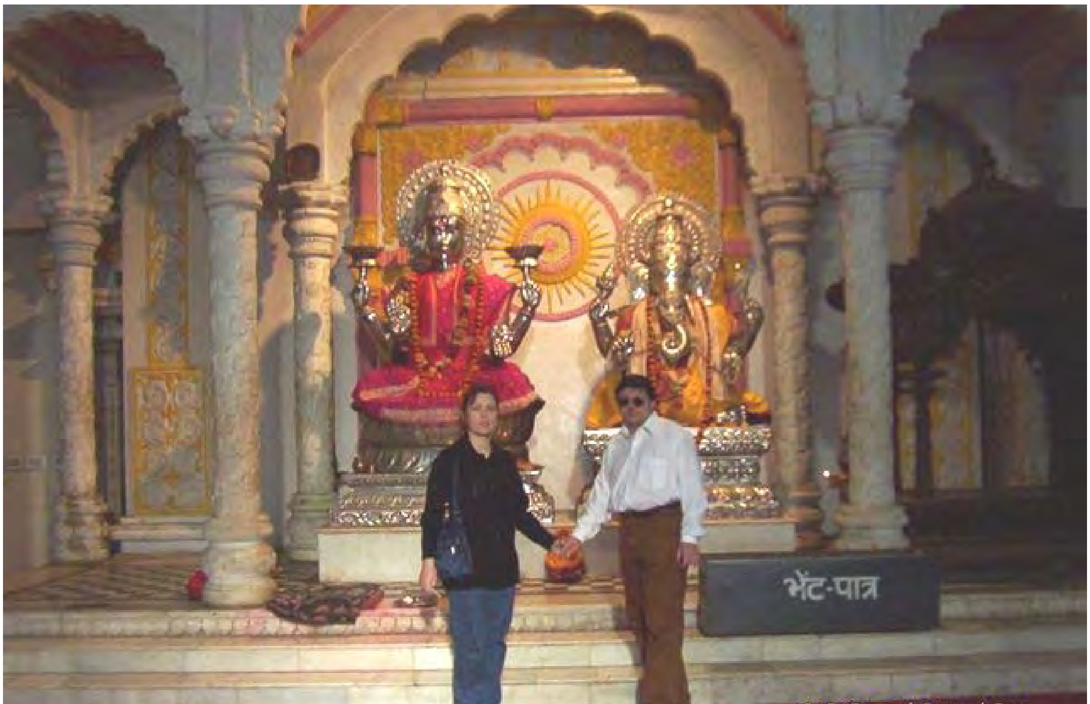
În religia hindusă nu există un sfârşit, ci numai cicluri. Un sfârşit este urmat de un nou început.

Expoziție vedică la Sri Radha Parthasarathi Mandir. Statuia lui Vishnu şi a soției sale stând pe un şarpe uriaş.

Facem poz(n)e. Ni se dă voie. Cultura indiană are o vechime de peste 5.000 de ani.

Apoi statuia lui Sri Chaitanya Mahaprabhu (1486), încarnarea lui Vishnu ca să predice *yoga-dharma*. Mahaprabhu le-a făcut şi pe animale să cânte numele sfânt al zeului!

Intrăm în Templul Iskon, cu icoane, candelabre, statui ale zeilor hinduşi şi reîncarnările acestora. Chiar în față Sri Vijaya şi Sri Jaya.



Florentin Smarandache cu soția într-un templu hindus

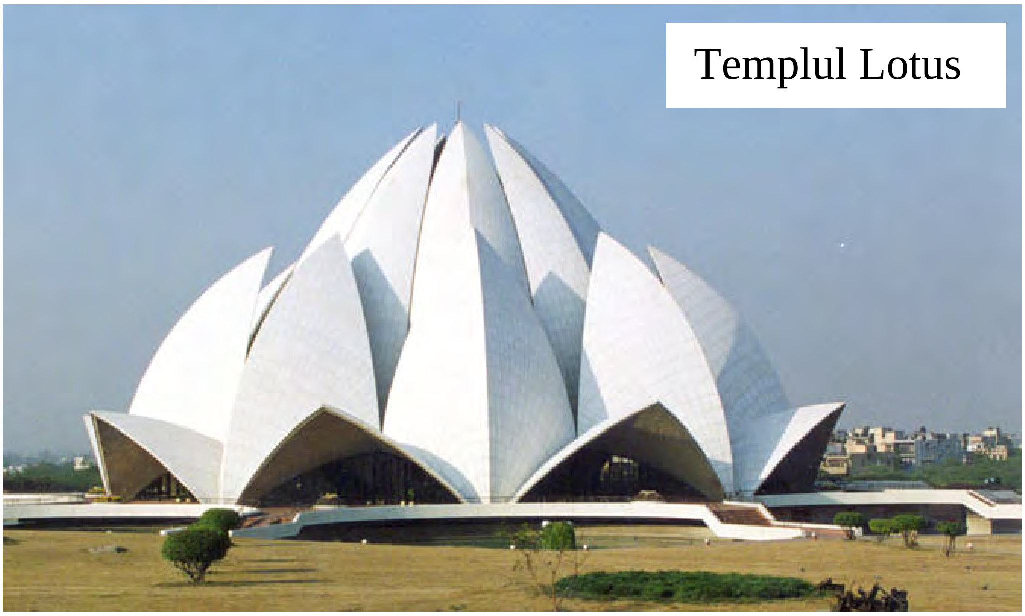
★

Religia Bahai

Templul Lotus. La intrare Casa Bahai. În credința Bahai se recunoaşte unitatea zeului cu profeții săi.

Bahaismul este o religie nouă care predică principiul fraternității universale, egalității sociale. S-a dezvoltat în Iran din *babism* care a fost fondat de Bab (Mirza Ali Mohamed) în 1844 şi interzice cerşitul, alcoolul, vânzarea-cumpărarea sclavilor, poligamia.

Templul arată ca o floare albă de lotus în apă. Alb şi-n interior, simplu, fără decoruri, fără icoane, doar o sală (ca de şedințe!) cu scaune reci de marmură unde să meditezi.


Templul Lotus

Simetric acest templu Bahai.

★

Poluare mare în Delhi şi Calcutta, aveam nările negre.

★

Şoferul ne oprea şi la alte magazine, unde primea

bacşiş 10 rupii fiindcă le aducea clienți – abia târziu ne-am prins noi.

★

Am fentat iarna din Gallup – trei săptămâni la căldură în India.

Cel mai înalt turn din piatră din India

Qutab Minar este un turn roşietic, din stâncă de nisip, în stil indo-islamic, de 72,5 m înălțime şi diametru de 14,32 m la bază şi 2, 75 m la vârf, ca un trunchi de con, acoperit cu versuri din Coran, încrustate în piatră. Turnul, servind ca minaret, a fost construit de Qutbuddin Aibak din Dinastia Mamluk (la sf. sec. XII) şi Iltutmish (1230), completat de Ferozshah Tuglaq în 1368.



Qutab Minar

Este cel mai înalt turn din piatră din India. A fost de multe ori atins de fulgere, distrus, apoi refăcut. El reprezintă un monument de arhitectură islamică Alai-Darwaza. Qutab Minar are 379 de trepte.

Tot la Mehrauli, cândva un sătuc, mai există un turn masiv, de 24,5 m, însă neterminat, Alai-Minar, care a fost început de Alaudin Khalji (12696-1316), precum şi cea mai timpurie moschee existentă în India, Quwwatul-Islam Masjid (1193-1197), construită de acelaşi suveran musulman Qutbuddin Aibak.

★

Binot, şoferul nostru, ne duce şi la un templu hindus popular, în suburbia Delhi-ului, Kalkaji Mandir.

Împodobit cu flori la intrare; fumuri şi mirosuri exotice. Un grup de femei stăteau pe podea, cântau, băteau din tobe ca-n Africa. Clopoțele sus, trebuia să le-atingi cu mâna. Lumânări arzând lângă icoane.

Lilia, năsfiroasa, n-a mai vrut să intre. Eu am purces, Binot mă trăgea după el prin puhoiul de lume. M-au miruit pe frunte, între sprâncene, m-au legat cu un fir roşu la mâna dreaptă.

Un accident de auto-ricşe

Un alt vâlcean, poetul George Anca, a viețuit pe meleaguri indiene. Analog A. Silvestri. Iar Mircea Eliade şi-a dat doctoratul în yoga şi a scris romanul Maytreï (*Mayatry*).

★

Ce colorat e templul hindus Chattarpur! Cu încrustări în argint. Ce frumusețe! Ornat. În marmură albă. Pioşii aruncă flori către zeița *Durga*, reprezentată printr-o statuie.

★

Un accident urât de circulație. O auto-ricşă a intrat cu viteză într-un bătrân rezemat de colțul casei pe strada către Gurgaon. Bătrânul, plin de sânge, părea mort şi-o fată lângă el aruncată vreo doi metri, iar copilul pe care îl ținea în brațe rostogolit pe drum. Şoferul nostru a sărit şi a luat copilul în brațe. Era nevătămat. Fata-şi dăduse ochii pe spate, dar la burtă am văzut că mai respira.

★

Îmi vine să zic *rişcă* în loc de ricşă (de când jucam noi

copii rişca), iar Lilia nervoasă mă corectează mereu.

Elefanți pe trotuare

Taxiul trece pe lângă Parlamentul Indian, aflat în fața Porții Indiei.

Clădiri simetrice, cu piloni, cupole, steagul indian. Locuința primului ministru.

★

Luăm masa la South Indian Restaurant. N-au bere! Nici altfel de alcool. Preparate iuți (*thali*) de-ți ies ochii!

★

Am văzut pe trotuare şi un elefant mergând, cu trei inşi în spate, mânându-l! Nostim. Iar la un metru, pe şosea, treceau vehicule...

★

Statui uriaşe de 30 de metri. Viu colorate, stridente. Zeița Shri Ganesh, cu nasul trompă de elefant, reprezentând bunăstarea. Înăuntrul templului hindus Lakshminarayan sculptura vacii sfinte, cu o cobră în spate.

Uneori mi se păreau ca un parc de copii, doar că statuile trebuiau luate în serios simbolizând diverse zeități. Religia e un fel de autoamăgire pentru a da un sens vieții – spre a-i suporta greutățile şi neajunsurile. Este frica omului în fața necunoscutului şi speranța lui în nemurirea sufletului.

Religia este dominația unora asupra altora, dominația celor care au inițiat-o asupra celor care o adoptă. Eu respect orice religie ca pe o tradiție care a dat naştere la o cultură, o civilizație.

Tulpinile şi crengile copacilor de lângă templu erau înfăşurate în fire şi panglici strălucitoare, ca de sărbătoare.



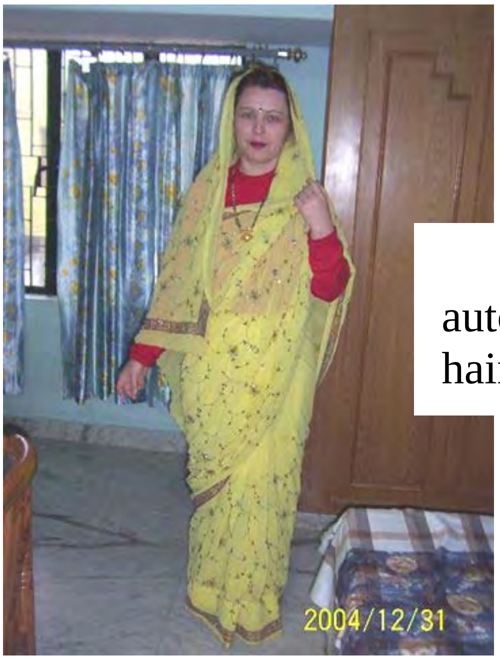
Florentin Smarandache şi suvenirurile...

★

Lilia mă târăşte ca pe un mătăuz după ea prin dughene, prăvălioare, magazine mici şi mari. Îi place să cumpere. Probează câte un pulover, o bluziță...

– Îmi stă bine?

– Îți stă bine.





Lilia, soția autorului, în haine indiene.

Ce, îndrăznesc să zic altfel!? Doar să-i mângâi orgoliul ei feminin... cică i-au trebuit şase ani ca să mă „educe”!

Când vreau să-ncerc şi eu câte ceva, strigă:

– Hai mai repede, că n-avem timp!

Muzeul Național

Muzeul Național din New Delhi (*Janpath*). Înființat în 1949 în Holul Durbar din Rashtrapati Bhawan. Cuprinde 200.000 de exponate de artă indiană şi străină, întinzându-se pe o perioadă de 5.000 de ani – moştenire culturală din preistorie, antichitate, epoca precolumbiană şi până în prezent.

Alexandru cel Mare, regele Macedoniei (336-323 î.C.), deschide drumul dintre Europa şi Asia, învingând perşii lui Darius III (334-333 î.C.), luând tyr-ul, Egiptul, Babylon-ul, Suse-ul şi ajungând până în India. Aici învinge rezistența triburilor băştinaşe, dar armata îi e decimată şi se întoarce la Babylon unde moare în 323 î.C.

Fluviul Indus curge prin Tibet, India şi Pakistan (3180 km) şi se varsă în Marea Oman, formând o deltă imensă. Valea fluviului Indus a cunoscut în mileniul al treilea î.C. o civilizație înfloritoare. Statui de zei hinduşi ne întâmpină de la intrare. Sculpturi în fildeş, lemn, piatră, argint, marmură, fier, sticlă, din scoici. Vase de porțelan. M-a impresionat migăloşenia lor. Desene, hărți vechi, picturi miniaturale. Scene cu povestiri din Jatakas (sec. V).

Frumos: fete decorând patul cu flori, aşteptând venirea iubitului. Obiecte din Valea Indului (8000-3500 î.C.).

Dialog mutual între culturi. „*Precum albina strângând miere din flori diverse, omul înțelept acceptă esența diferitelor scripturi şi vede numai bunul în toate religiile.*” (Hinduism, Srimad Bhagvatam)

Arme şi armuri indiene. Instrumente muzicale din NE Indiei:

- felurite tobe: *pakhawaj*, *udduku*, *dholak*, *dhol*, *mridangas*, *madal*, *pambai*, *tamburine*, *tasha*, *nagara*;
- *banjo* (un fel de țambal);
- cimpoi;
- instrumente de suflat.

Şi viața triburilor (mongoloide) din NE: Naga, Mizo, Khasi, Adi, Mishmi, Rabha, Karbi.

Artă buddhistă reprezentând principalele secte: Hinayana, Mahayana, Vajrayana.

O galerie din sudul Indiei descriind mitologia zeilor Vishnu şi Shiva (şcolile de pictură Tanjore şi Mysore).

Bijuterii, textile.

Hoinărind pe străzi

Când mergeam la cineva în vizită, Ajay şi Kavita mă puneau să zic ce-am învățat în hindi, iar eu repetam, ca un copil o poezioară învățată pe de rost:

– *Ap ke se ho?* = Ce mai faci?

şi mai adăugam:

– *Dannevad!* = Mulțumesc!

Gazdele *se*-nveseleau pe seama mea. La plecare:

– *Namaste!* = Salut!

★

Am văzut o familie musulmană (un bărbat cu trei femei).

Pervazurile şi streşinile unei case fuseseră prelungite şi transformate în trei colibe, lipite de o clădire mai înaltă, fiecare femeie şi copii ei într-o colibă. De obicei sunt săraci din cauza acestui fel de familie.

★

Indienii au obiceiul (*viday*) ca la plecare să-i însemne

pe oaspeți cu *tilak* pe frunte (făcut din orez şi *roli* – vopsea roşie), să le dea prăjituri şi bani.

★

Globalizarea afectează băncile locale pentru că vor concura cu cele străine.

★

Noi cuvinte memorate în hindi: *Shiriman* = domn, *Shirimati* = doamnă.

★

Lilia caută lână pashmina, caşmir, mohair şi rubine, smaralde.

– Obiectele de artă din Kashmir, cu desene încolăcite pe ele, seamănă cu stilul rusesc! a remarcat Lilia basarabeanca.

★

Puține clădiri înalte în Delhi, Calcutta, Agra.

★

Servitoarea lui Ajay ne-nvață cum să gătim *paratha*: aluat cu vegetale înăuntru, întins şi prăjit în tigaie. Pentru micul dejun. Dar iute foc!

Eu mănânc orice, gust de curiozitate, dar pe Lilia o doare stomacul.

★

Mi-a telefonat prof. dr. B.N. Jha de la Universitatea Ranchi (din India), specializat în probabilități.

★

În şcolile private, băieții şi fetele studiază în clase separate (aşa cum am fost eu la Liceele Pedagogice din Craiova şi Râmnicu Vâlcea - şi nu mi-a plăcut).

★

Mai mulți vânzători decât cumpărători. Intrai în câte-un magazin şi zece inşi te-aşteptau: unul la intrare, îți deschidea uşa, alții pe lateral sau în spate. Probabil erau membrii aceleiaşi familii.

★

La *Miruna Market*, cu bijuterii, obiecte artistice şi mai ales covoare cu pietre prețioase şi semiprețioase din caşmir şi lână. N-a putut rezista Lilia şi a cumpărat unul direct în dolari (peste 200 $). Managerul ne-a spus că poate trimite covoarele prin poştă direct la destinație, în Europa sau America şi plăteşti direct cu *credit card*: CAD (*cash after delivery*), transportul fiind inclus în preț.

★

Ceață mereu, din cauza umidității, din cauza poluării.

★

Ia să numărăm până la zece în hindi: *ek* = unu, *do* = doi (ca-n română), *tin* = trei, *char* = patru, *panch* = cinci, *chh* [tsi] = şase, *sat* = şapte, *aath* = opt, *nau* = nouă, *thus* = zece.

★

La masă mi-au pus pe farfurie un cub mic, alb cenuşiu, am crezut că e pâine uscată, dar avea un gust sărat concentrat. Când colo, trebuia să-l pun în apă fiartă şi gata supa!

★

Nu se permite uciderea elefanților în India.

Claxonatul în oraşe nu este interzis, doar lângă spitale nu este permis.

În templele hinduse sunt aleşi elefanții cei mai înalți şi cu fildeşii cei mai lungi.

★

La televizor, dans din Rajasthan, care-i un stat în partea de NV a Indiei.

★

Alte cuvinte în hindi:

kroll = pasăre, *chatta* = cuib,
kuta = câine, *billi* = pisică,
kurta = cămaşă, *tatchori* = fel de pâine,
bakshish = se traduce prin bacşiş şi provine din limba turcă – *bahşiş*.

Nu-mi iau adio de la India

Am făcut fotografii îmbrăcat bengalez, hindus – spre amuzamentul prietenilor indieni!



Florentin Smarandache şi salutul tradițional: *Namesteye!*

★

Pe 6 ianuarie 2005, Binot, şoferul, ne ducea la Aeroportul Internațional „Indira Gandhi” [numit în cinstea primului premier al Indiei (1966-1977, 1980-1984), fiica lui Nehru, Indira Gandhi, asasinată în 1984].

Ne aştepta un drum lung peste Pacific, cu escală în Coreea de Sud, moțăind pe scaunul strâmt al avioanelor şi prin aeroporturi, până în New Mexico. Vorba lui Silviu Popescu, ziarist şi prieten vâlcean: „mă întorc acasă, în America”... dar în urechi parcă mai auzeam, răsunând în timpane, un alt cântec de când eram copil, fermecat de culoarea filmelor indiene:

„*Murmurkina de murmurki,*
Murmurkina de murmurki...”

şi această magică țară.